

Suhdannebarometri

Lokakuu 2017

EK:N SUHDANNEBAROMETRI ON
SUOMEN KATTAVIN SÄÄNNÖLLINEN
YRITYKSILLE TEHTÄVÄ SUHDANNETIEDUS-
TELU.

Suhdannebarometri

Lokakuu 2017

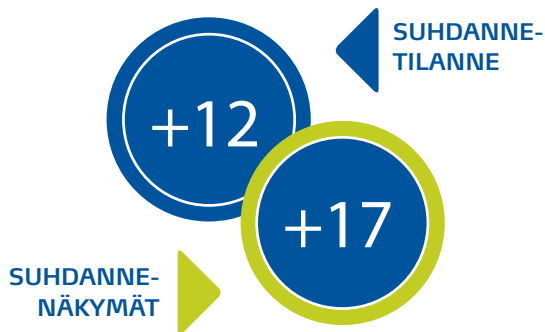
Sisällysluettelo 4 • 2017

Suhdanteet lokakuussa 2017.....	4
Suhdanteet maailmalla	5
Teollisuus	6
Rakentaminen	7
Palvelut	8
Pääalukuja	10
Elintarviketeollisuus.....	12
Teva-teollisuus.....	13
Puuteollisuus	14
Paperiteollisuus.....	15
Painaminen	16
Kemianteollisuus.....	17
Rakennustuoteollisuus	18
Teknologiaeollisuus.....	19
Kauppa	20
Matkailu- ja ravintolapalvelut.....	21
Liikenne	22
Rahoitus ja vakuutus.....	23
Tieto- ja viestintäpalvelut	24
Kiinteistöpalvelut.....	25
Muut palvelut	26
Pitkiä aikasarjoja	27
Taustatietoa taloudesta	28
Suhdannetiedustelumenetelmä	30

Suhdanteet lokakuussa 2017

- **Suhdanteet jatkaneet paranemista – tämänhetkinen tilanne keskimääräistä vahvempi**
- **Odotukset edelleen melko hyvät, ja suhdannenousun arvioidaan jatkuvan seuraavan puolen vuoden ajan**
- **Tuotannon ja myynnin kasvu jatkuisi yleisesti, mutta henkilöstömäärän kasvu jäisi maltilliseksi**
- **Maailmantalouden kasvuennusteita on hieman nostettu, ja erityisesti Euroopan talouden yleiskuva on parantunut**

Koko elinkeinoelämän suhdannetilanne on kohentunut keskimääräistä paremmaksi – myös näkymät melko hyvät

EK:n lokakuussa tekemän Suhdannebarometrin mukaan suomalaisyritysten suhdanteet ovat vahvistuneet kesän ja syksyn 2017 aikana. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa tavanomaista paremmaksi. Myös palveluiden suhdannearviot ovat nousseet vähän yli keskimääräisen tason.

Odotukset seuraavalle puolelle vuodelle ovat edelleen valtaosin myönteiset. Suhdannenousun ennustetaan jatkuvan seuraavan puolen vuoden aikana.

Suhdanteiden ennustetaan paranevan vuoden 2017 lopulla ja ensi vuoden alussa

Teollisuuden yleisiä suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku vahvistui lokakuussa saldolukuun +18 (heinäkuussa +10). Rakentamisen suhdannenäkymät laskivat lukemaan -2 (heinäkuussa +18) ja palvelualojen odotukset kohosivat +20 pisteeseen (heinäkuussa +16).

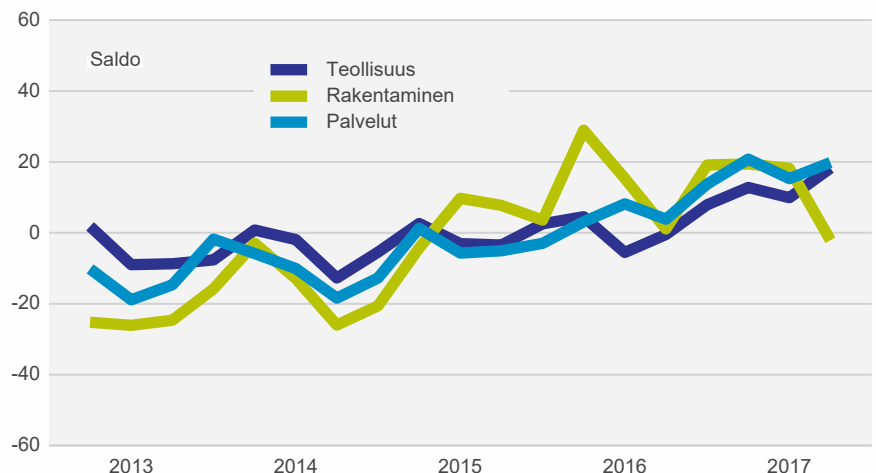
Tuotannon ja myynnin kasvu oli alkusyksyllä kohtalaista. Teollisuuden uudet tilaukset lisääntyivät vahvasti. Teollisuudessa tilauskanta on normaalia parempi, rakentamisessa likimain normaali. Henkilöstöä lisättiin erityisesti teollisuudessa ja palveluissa. Kapasiteetin käyttöaste on pysynyt varsin korkeana.

Rekrytointivaikeudet ovat yleistyneet edelleen, ja ne olivat rakentamisessa ja palveluissa jo yleisin toiminnan laajentamisen este.

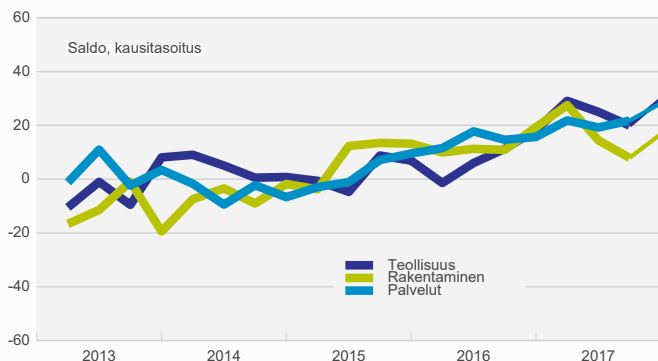
Tuotannon ja myynnin odotetaan kasvavan varsin ripeästi vuoden 2017 viimeisellä neljänneksellä. Kasvuvauhti kiihtyisi kaikilla kolmella päätoimialalla hieman. Myös ensi vuoden ensimmäiselle neljännekselle ennustetaan melko nopeaa kasvua. Henkilöstön määrän kasvu jatkuisi yritysten arvioiden mukaan maltillisena.

Myös kannattavuuden odotetaan jonkin verran paranevan kaikilla päätoimialoilla.

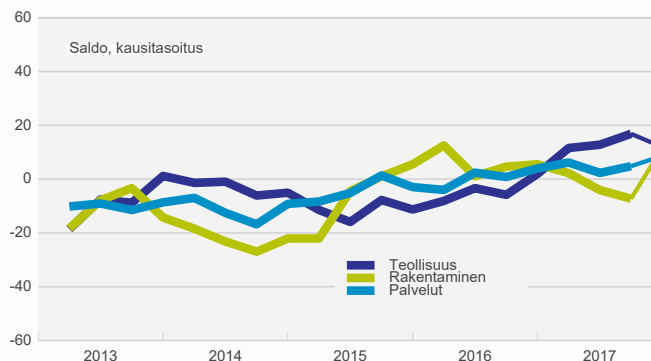
Suhdannenäkymät

Tuotanto/myynti, toteuma ja odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

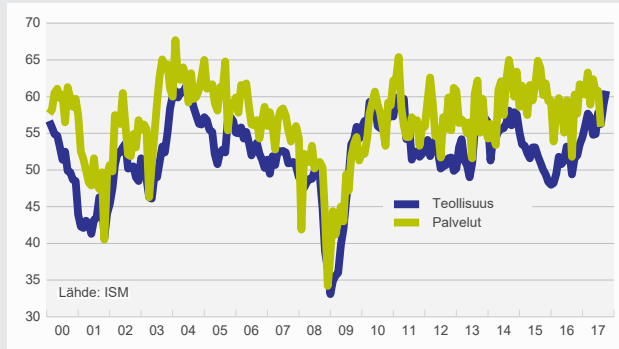
Suhdanteet maailmalla

Riskeistä huolimatta kasvuennusteita on nostettu

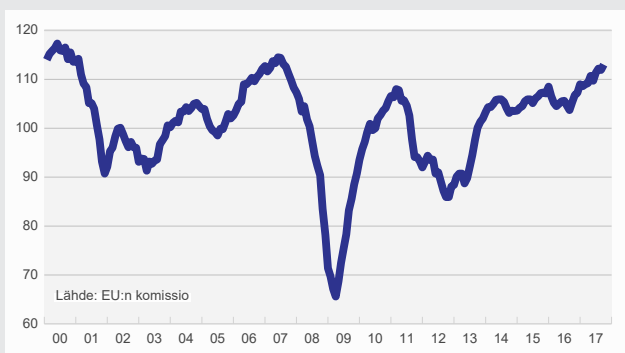
Maailmantalouden kasvuennusteita vuodelle 2018 on nostettu aavistuksen. Kasvun odotetaan olevan noin 3½ prosentissa. Erityisesti Euroopan talouden yleiskuva on parantunut ja suhdanneindikaattorit ovat korkealla.

USA:ssa epävarmuus talouspolitiikan suunnasta sekä rahapolitiikan kiristäminen hillitsee optimismia. Ostopäällikköindeksit viittaavat kuitenkin kasvun jatkumiseen melko vakaana. Euron kurssi vahvistui selvästi kesällä, mutta viime kuukausina nousu on taittunut.

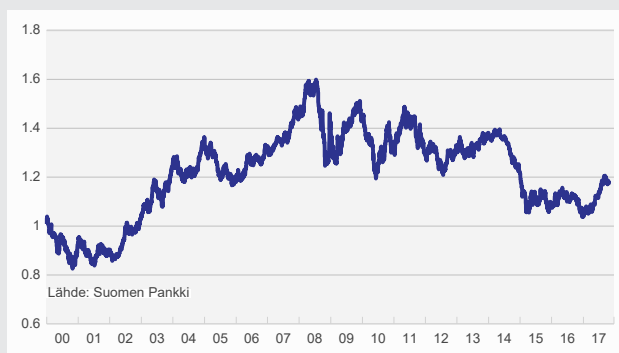
Ostopäällikköiden indeksi, USA

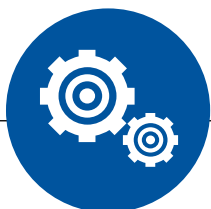

Talouden ilmapiiri-indikaattori, EU-maat

Euron dollarikurssi

Teollisuus

- **Suhdanne tilanne lokakuussa keskimääräistä parempi (saldoluku +25)**
- **Uusien tilausten ja tuotannon määrän ennustetaan kasvavan varsin ripeästi lähikuukausina**
- **Henkilöstöä lisättäisiin maltillisesti**
- **Kapasiteetin käyttöaste melko korkea, rekrytointivaikkeudet yleistyneet**
- **Yleiset suhdannenäkymät seuraavalle puolelle vuodelle vahvistuneet (saldoluku +18) – suhdannenousu jatkuu**

EK:n lokakuussa tekemän tiedustelun mukaan suomalaisten teollisuusyritysten suhdannekehitys on ollut kuluvana vuonna noususuuntaista. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan keskimääräistä paremmaksi (nykytilanteen saldoluku +25).

Seuraavalle puolelle vuodelle suhdannenousu

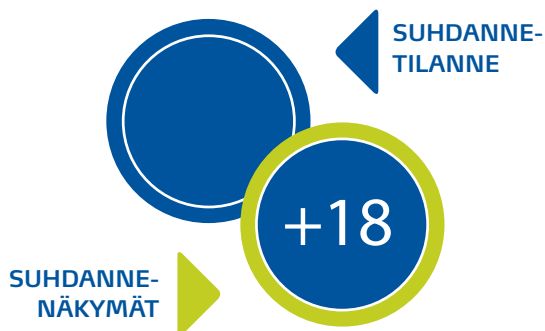
Näkymät lähitulevaisuuteen ovat vahvistuneet jonkin verran. Suhdannenousun ennustetaan jatkuvan seuraavan puolen vuoden ajan.

Yleiset suhdannenäkymät olivat lokakuussa tehdyssä tiedustelussa saldoluovussa +18 (heinäkuussa +10). Lokakuussa 22 prosenttia yrityksistä odotti suhdanteiden vahvistuvan ja neljä prosenttia niiden heikkenevän seuraavan puolen vuoden aikana. Noin kolme neljäsosaa eli 74 % vastaajista ei ennustanut yritystensä suhdanteisiin merkittäviä muutoksia.

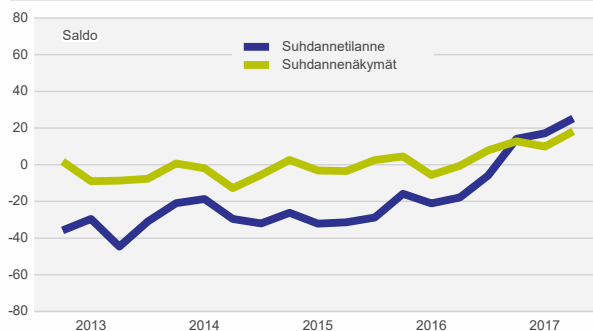
Tuotanto ja tilaukset kasvavat selvästi

Tiedustelun mukaan teollisuusyritysten saamat uudet tilaukset kasvoivat vahvasti heinä–syyskuussa. Kasvun ennustetaan jatkuvan samankaltaisena loppuvuoden ajan.

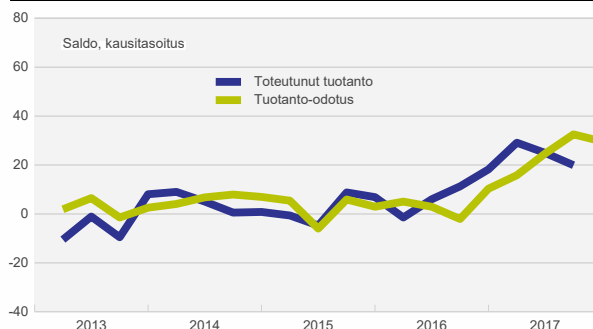
Tilaukkan taso oli lokakuun tiedustelussa jonkin verran keskimääräistä suurempi, ja varastot pysyivät tavanomaisella tasolla.

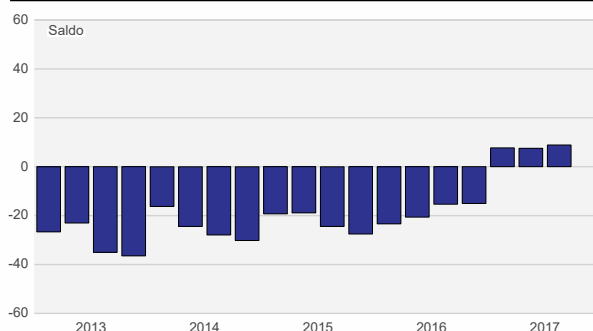
Suhdanteet

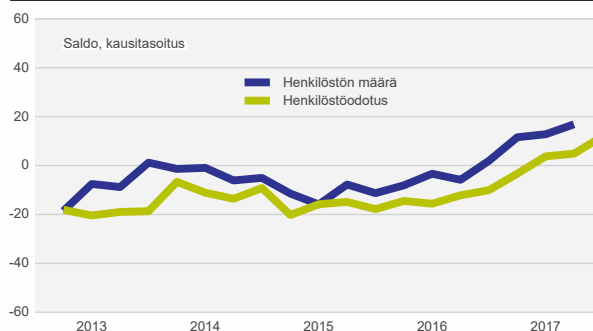
Tuotanto ja tuotanto-odotus

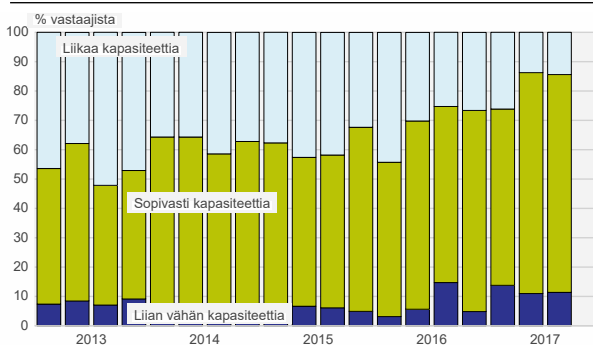
Tilaukanta

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

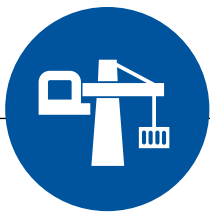
Tuotantokapasiteetti

Teollisuusyritysten tuotanto kasvoi alkusyksyllä selvästi, mutta kasvu jäi hieman edellisen barometrin myönteisistä odotuksista. Tuotantoarviot seuraavalle puolelle vuodelle ovat myönteiset, ja kasvun odotetaan nopeutuvan uudelleen. Myyntihinnat kohosivat hieman ja kannattavuus oli jonkin verran edellisvuotta korkeammalla tasolla.

Teollisuusyritysten henkilöstömäärän kasvu nopeutui vähän alkusyksyllä. Loppuvuodelle ennustetaan maltillista lisäystä työvoiman määrään.

Kapasiteetin käyttöaste on pysynyt korkealla. Lokakuussa 86 prosentilla vastaajista oli kapasiteetti täydessä käytössä. Heikosta kysynnästä kärsi 19 prosenttia yrityksistä. Rekrytointivaikeudet ovat yleistyneet, ja niitä oli jo 15 prosentilla vastaajista.

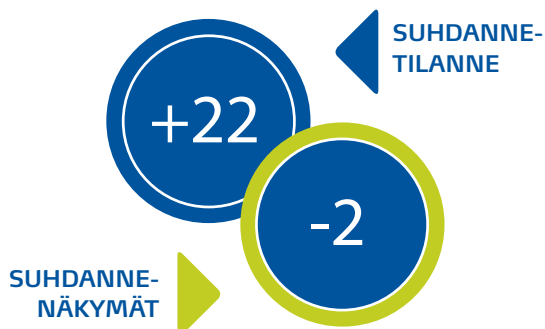
Rakentaminen

- Arviot suhdannetilanteesta pysyneet kesän ja alkusyksyn aikana selvästi keskimääräistä parempina
- Tuotannon odotetaan jatkavan kohtalaisen vahvassa kasvussa seuraavan puolen vuoden ajan
- Yleiset suhdannenäkymät aiempaa varovaisemmat (saldoluku -2) osin kausiluonteisista syistä johtuen
- Rekrytointivaikeudet ovat suurin toiminnan kasvun este

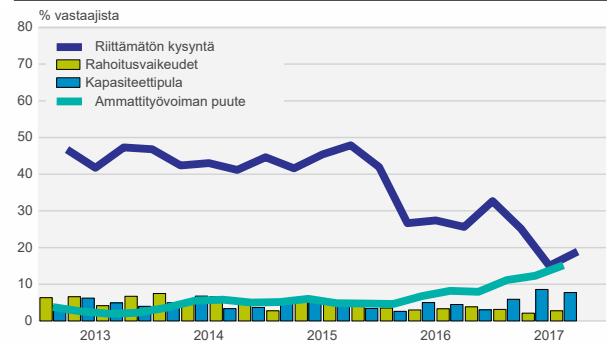
Rakennusyritykset kuvasivat lokakuussa tehdyssä Suhdannebarometrissa tilanteensa pysyneen keskimääräistä vahvempaan. Lähiaikojen näkymät ovat kokonaisuutena vakaat, vaikka suhdanteiden ei ennustetakaan paranevan seuraavan puolen vuoden aikana. Varovaisemmat näkymät voivat osin heijastella kausiluonteisia tekijöitä.

Suhdannetilanne keskimääräistä parempi

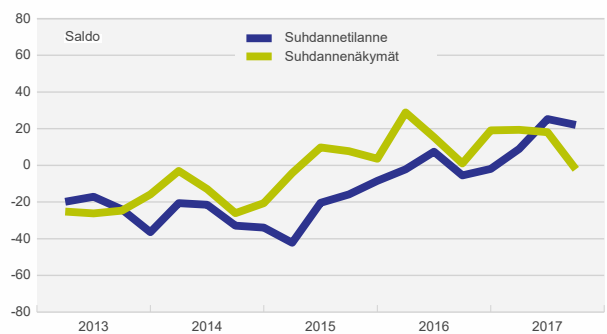
Uusien tilausten määrä pysyi kausitasoitettujen lukujen mukaan lähes ennallaan. Tilauskanta on lähellä keskimääräistä.

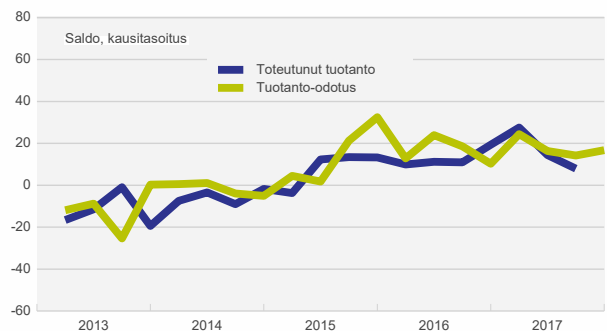
Tuotannon kasvun esteet

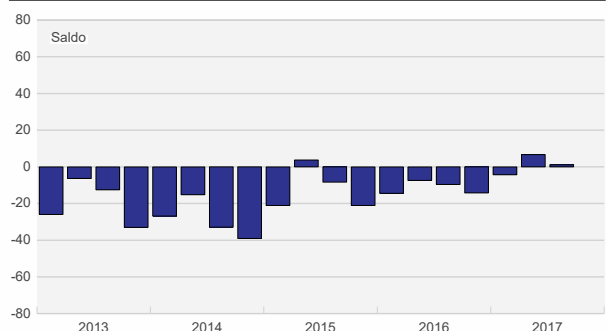
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Tilauskanta

Tiedustelun vastaajayritysten tuotanto kasvoi alkusyksyllä loivasti. Henkilöstön määrä oli lähes ennallaan. Myymättömien huoneistojen määrä oli tavanomaista niukempi. Myyntihinnat olivat melko vakaat, ja kannattavuus hieman edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa vahvempi.

Yleiset suhdannenäkymät aiempaa varovaisemmat – osittain kausiluonteisia selityksiä

Rakentamisen suhdanneodotukset ovat aiempaa varovaisemmat. Suhdanteiden ennustetaan pysyvän nykytasolla seuraavan puolen vuoden ajan. Suhdannenäkymien saldoluuku oli lokakuussa tehdyssä tiedustelussa -2 (heinäkuussa +18). Aiemmat näkymät voivat osittain johtua kausiluonteisista seikoista.

Suhdannenousua seuraavalle puolelle vuodelle odotti nyt 12 prosenttia vastaajista. Heikennystä enteili puolestaan 14 %, ja 74 % arvioi tilanteen säilyvän ennallaan.

Myönteisiä odotuksia tuotannon ja henkilöstön kasvusta

Uusien tilausten määrän arvioidaan kasvavan loppuvuoden aikana. Tuotanto kasvaisi kohtalaisesti, ja myös ensi vuoden alussa sen odotetaan olevan nousussa. Myös kausitasoitetuilla luvuilla tarkasteltu henkilöstön määrä kasvaisi jonkin verran.

Myyntihintojen ennustetaan hieman kohoavan, ja kannattavuus olisi vähän edellisvuotta vahvempi.

Rekrytointivaikeudet yleisin toiminnan kasvattamisen este

Kapasiteetin käyttöaste on yleisesti hyvä. Lokakuussa 82 prosenttia yrityksistä arvioi kapasiteettinsa olevan kokonaan hyödynnettyinä (vuosi sitten 81 %).

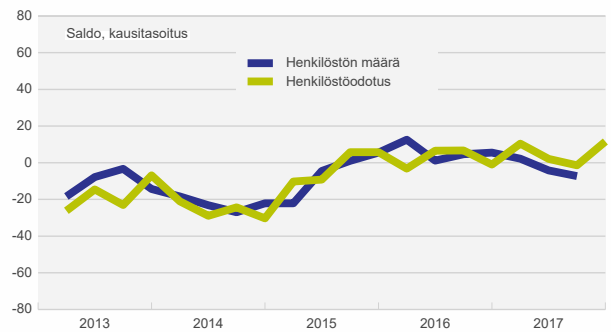
Kysyntä koettiin heikoksi 23 prosentissa yrityksissä (vuosi sitten 37 %). Rekrytointivaikeuksia oli nyt 26 prosentilla, kun luku oli vuosi sitten 22 prosenttia.

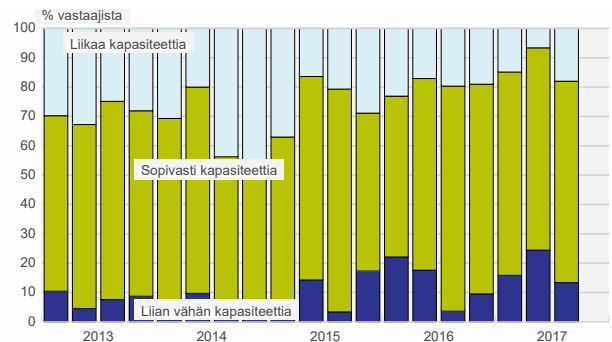
Palvelut

- **Suhdannetilanne tällä hetkellä hieman keskimääräistä vahvempi**
- **Myynti kasvanut kohtalaisesti, ja kasvun ennustetaan olevan melko nopeaa lähikuukausina**
- **Yleiset suhdannenäkymät positiiviset (saldoluuku +20), suhdannenousu jatkuu seuraavan puolen vuoden ajan**
- **Myös henkilöstön määrä kasvaisi jonkin verran**

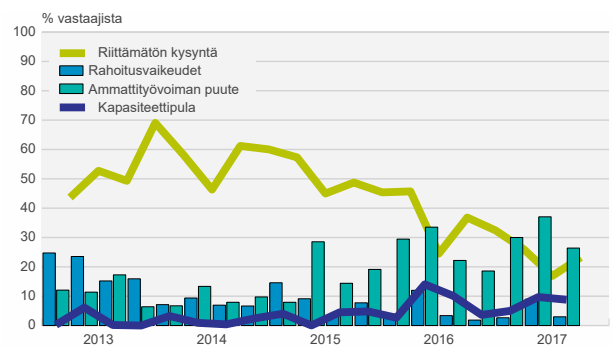
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

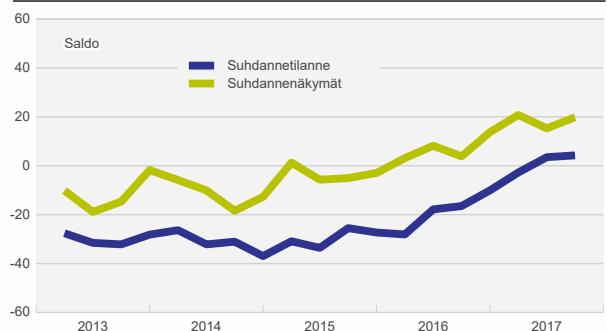
Tuotantokapasiteetti

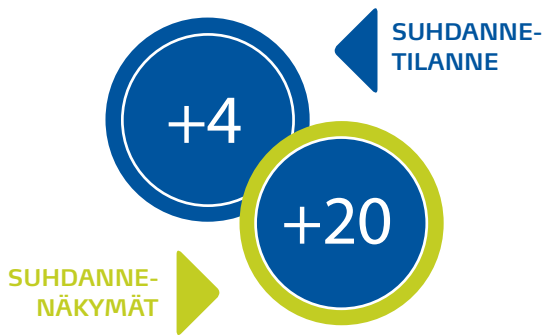

Tuotannon kasvun esteet

Suhdanteet

Suomalaiset palveluyritykset kuvaavat suhdanteidensa jatkuneen lähes muuttumattomina kesän ja alkusyksyn aikana. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan hieman keskimääräistä vahvemmaksi (saldoluku +4).

Varsin hyvät suhdanneodotukset seuraavalle puolelle vuodelle

Näkymät lähitulevaisuuteen ovat yleisesti myönteiset. Suidanteiden ennustetaan vahvistuvan seuraavan puolen vuoden aikana. Yleisiä suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli lokakuussa tehdystä tiedustelusta lukemassa +20 (heinäkuussa +16).

Suidannenusua seuraavan puolen vuoden aikana odotti 25 prosenttia vastaajista, ja viisi prosenttia arvioi tilanteen kääntyvän heikompaan. Selvä enemmistö eli 70 % vastaajista ennusti vakaata suhdannekehitystä.

Palveluyritysten myynnin määrä on kasvanut kohtalaisen nopeasti, ja myös seuraavan puolen vuoden aikana sen arvioidaan lisääntyvän.

Henkilöstömäärä kasvaa jonkin verran

Tiedusteluun osallistuneet palvelualojen yritykset kuvaavat henkilöstönsä kasvaneen hieman alkusyksyn aikana. Myös loppuvuodelle odotetaan maltillista lisäystä.

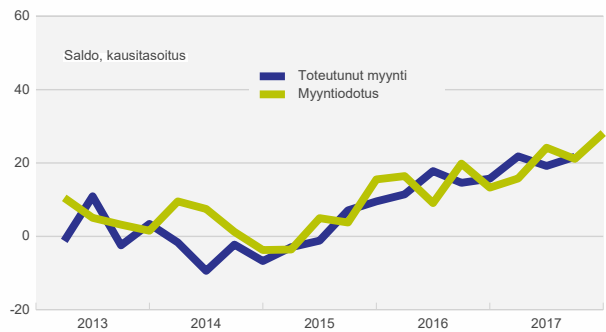
Kannattavuuden enteillään olevan jonkin verran korkeampi kuin viime vuoden vastaavalla jaksolla.

Rekrytintivaikeudet jo suurin toiminnan kasvun este

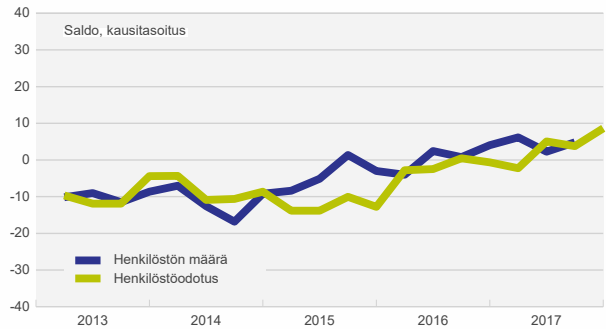
Kysyntää luonnehditaan yleisesti melko hyväksi. Yritysten välillä on kuitenkin vaihtelua, ja lokakuussa 25 % vastaajista koki heikon kysynnän rajoittavan toimintaa.

Rekrytintivaikeuksia oli jo 26 prosentilla vastaajista, joten ne ovat nousseet tärkeimmäksi toiminnan kasvun esteeksi. Rahoitusvaikeuksia oli vain viidellä prosentilla vastaajista.

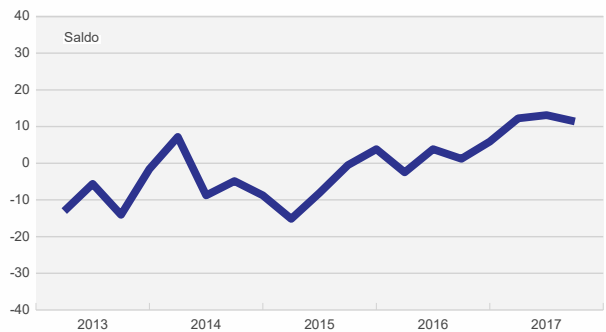
Myynti ja myyntiodotus

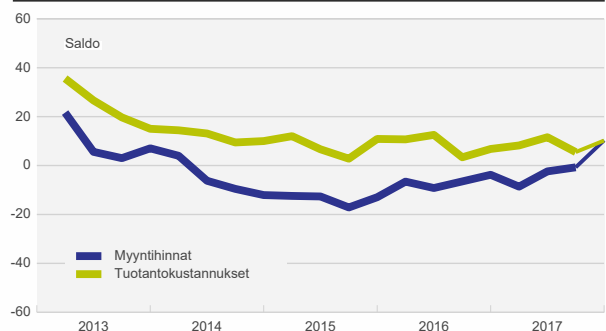
Henkilöstö ja henkilöstöodotus

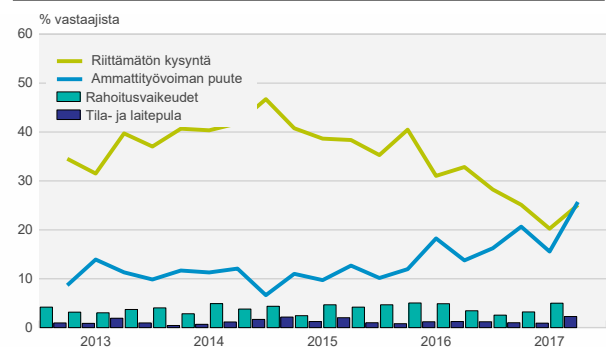
Kannattavuus

Hinnat ja kustannukset

Myynnin kasvun esteet

Päätuloksia

Teollisuus

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	5	2	3	4	4	12	4	15	34	30	13	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	10	-1	-3	3	17	-10	6	14	38	23	26	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	62	58	58	68	56	70	75	73	74	86	86	
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-19	-18	-24	-28	-23	-21	-16	-16	7	7	9	
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-21	-21	-29	-32	-28	-28	-21	-18	-1	2	5	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	8	9	0	6	0	5	1	-2	6	-2	2	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	-2	-14	-21	-6	10	-12	-9	13	27	10	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-4	-19	-26	-12	-3	-18	-19	-1	15	-2	3	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	19	-17	-24	0	-2	0	-4	18	44	4	23	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	13	16	5	12	3	0	4	18	37	21	23	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	52	55	57	51	35	48	37	44	40	34	40	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	5	6	5	5	5	7	8	8	11	12	15	
puute kapasiteetista	5	5	4	3	3	5	4	3	6	9	8	
riittämätön kysyntä	42	45	48	42	27	27	26	33	25	15	19	
rahoitusvaikeudet	3	6	5	4	4	3	3	4	3	2	3	
muu este	4	1	2	2	2	10	3	2	1	1	1	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-26	-32	-32	-28	-15	-21	-17	-6	14	18	25	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	3	-3	-3	3	4	-5	-1	7	13	10	18	

Rakentaminen

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	32	17	2	4	32	13	8	23	34	8	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	20	27	21	-2	41	23	0	9	34	20	6	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	63	83	79	71	77	83	81	81	85	93	82	
Tilaukanta normaaliin verrattuna	-21	4	-9	-22	-14	-7	-10	-14	-5	7	2	
Vientitilaukanta normaaliin verrattuna	-10	-34	-16	-13	-45	-58	-34	-47	-69	-66	-39	
Myyntöomien asuinhuoneistojen määrä normaaliin verrattuna	24	9	20	10	-5	-5	-33	-22	-18	-23	-32	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-27	19	3	-13	9	23	7	-13	1	14	-5	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	17	6	-16	-7	31	6	-22	7	26	-2	-9	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	29	-43	-43	7	-34	-51	35	-15	0	0	0	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	5	-43	-8	21	18	14	7	34	19	-33	0	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	77	69	61	67	72	56	61	58	53	55	54	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	8	29	14	19	29	34	22	19	30	37	26	
puute kapasiteetista	4	0	5	5	3	14	10	4	5	10	9	
riittämätön kysyntä	57	45	49	45	46	25	37	32	26	17	23	
rahoitusvaikeudet	15	9	3	8	3	12	3	2	3	9	3	
muu este	10	3	3	5	11	3	5	9	9	8	6	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-43	-21	-16	-9	-2	7	-6	-1	9	25	22	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-4	10	8	4	28	16	1	19	19	18	-2	

Palvelut

Suhdanne tiedustelun päätuloksia, saldo

	2015				2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-7	0	6	12	7	19	15	17	19	22	21	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	1	14	14	16	18	13	12	29	20	28	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-8	2	-3	-7	-4	10	-2	0	5	10	1	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-7	-13	-15	-4	5	-3	-4	-4	12	0	5	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	58	51	54	49	56	51	51	47	48	38	56	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	11	10	13	10	12	18	14	16	21	16	26	
puute kapasiteetista	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	
riittämätön kysyntä	41	39	38	35	40	31	33	28	25	20	25	
rahoitusvaikeudet	4	2	5	4	5	5	5	3	3	3	5	
muu este	7	4	3	5	4	3	6	5	4	3	4	
Suhdanne tilanne tällä hetkellä	-30	-33	-25	-28	-29	-18	-16	-11	-2	4	4	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	1	-5	-5	-3	4	8	4	13	20	16	20	

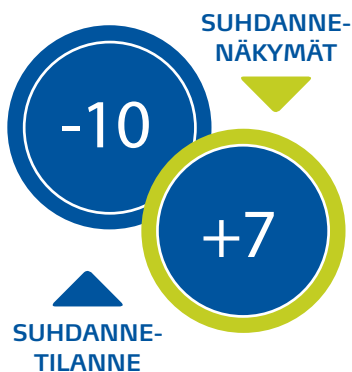
Toimialakatsaukset

Lokakuu 2017

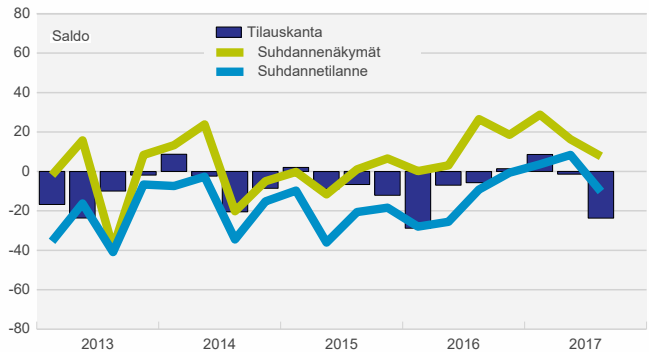

Elintarviketeollisuus

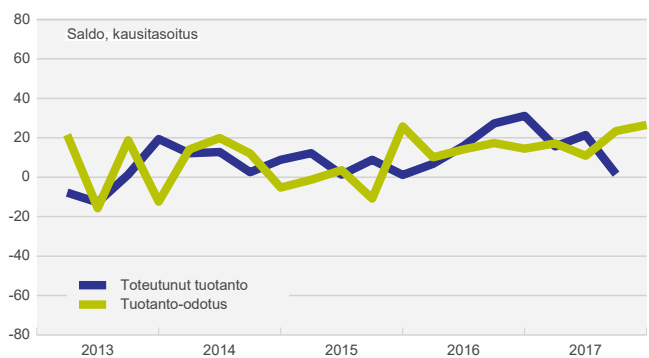
- Suhdannetilanne hieman keskimääräistä vaisumpi (saldoluku -10)
- Tilauskannan taso laski vähän alle tavanomaisen
- Tilaus- ja tuotanto-odotukset lähikuukausille kuitenkin melko myönteiset: tuotanto kasvaisi kohtalaisesti
- Henkilöstön arvioidaan pysyvän ennallaan
- Suhdanteiden ennustetaan vahvistuvan vähän seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku +7)

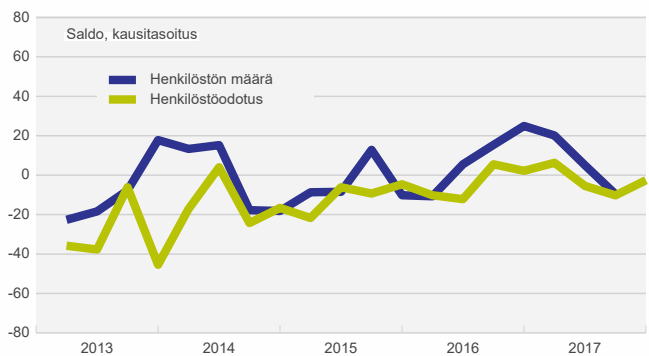
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Elintarviketeollisuus

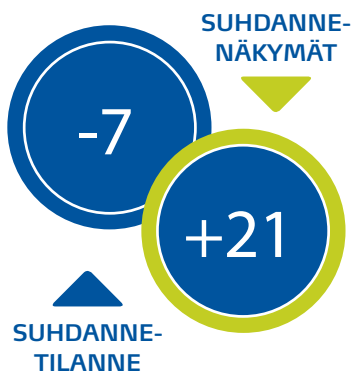

Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

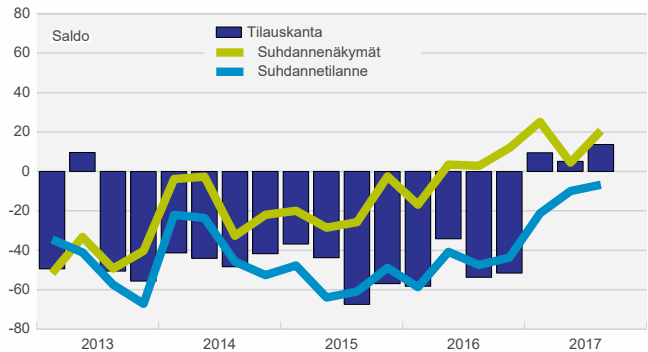
	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-1	24	21	39	6	31	-7	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	20	16	19	2	15	22	33	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	63	71	76	66	69	81	68	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-28	-7	-6	2	8	-1	-23	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-54	-16	-17	-15	1	3	3	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	14	-16	-5	-11	-1	-21	0	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-17	23	13	18	13	24	-12	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	0	2	-3	4	6	-14	-6	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-18	-6	1	-4	-7	29	-4	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-7	6	16	37	47	34	6	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	31	46	33	40	31	26	29	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	6	4	9	8	4	11	
puute kapasiteetista	1	9	1	1	9	0	0	
riittämätön kysyntä	28	32	27	27	15	19	22	
rahoitusvaikeudet	5	1	6	5	3	5	6	
muu este	0	0	0	3	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-28	-26	-10	0	4	9	-10	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	0	3	27	19	29	16	7	

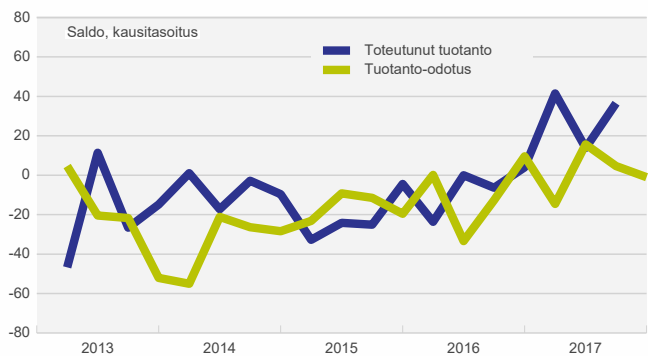
- Suhdanteet elpyneet edelleen: nykytilanne silti hieman alle keskimääräisen
- Tilauskanta vähän yli normaalitason
- Tuotanto pysyisi loppuvuoden ennallaan - ensi vuoden alkuun kasvuodotuksia
- Henkilöstön odotetaan kasvavan loivasti
- Odotukset yleisesti myönteiset, suhdannekuva kirkastuu seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku +21)

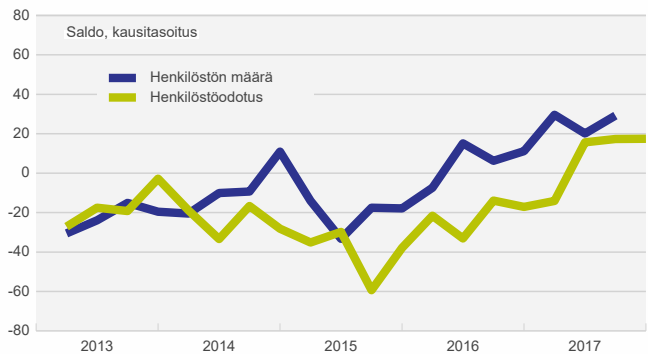
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

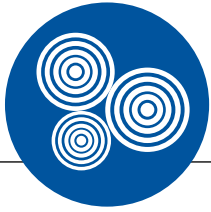

Teva-teollisuus

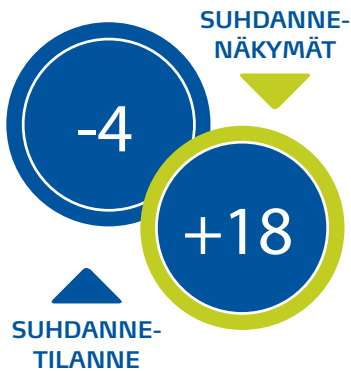
Suhdantetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-21	3	-15	7	47	15	31	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-24	-8	11	-17	24	11	5	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	47	45	52	42	86	100	88	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-58	-34	-53	-52	10	6	13	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-38	-40	-65	-57	-14	-16	5	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	8	35	29	17	10	29	7	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-12	25	0	11	27	32	22	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-36	-11	-17	-12	12	23	16	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	5	-24	-36	58	0	0	35	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-11	-22	-35	1	37	52	14	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	77	73	57	50	25	27	63	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	7	12	6	8	8	6	3	
puute kapasiteetista	5	0	0	0	0	15	29	
riittämätön kysyntä	72	61	49	41	16	6	26	
rahoitusvaikeudet	8	8	13	5	13	0	9	
muu este	0	3	0	0	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-59	-41	-47	-44	-21	-10	-7	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-17	3	2	11	25	5	21	

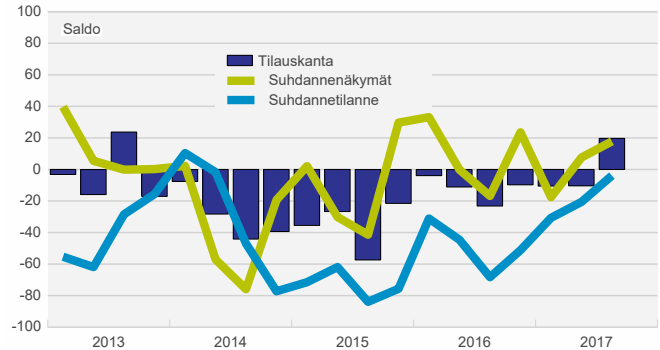

Puuteollisuus

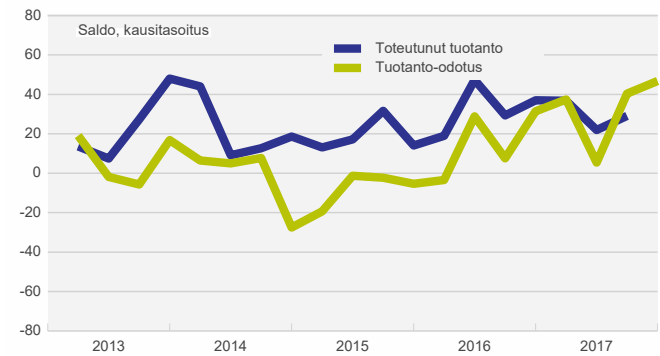
- Suhdannetilanne parantunut lähelle keskimääräistä tasoa
- Tilauskanta hieman yli tavanomaisen
- Tuotannon arvioidaan kasvavan loppuvuonna ja ensi vuoden alussa
- Hintatodotukset nousussa, mutta myös kustannuspaineet kasvaneet
- Suhdannenäkymät vahvistuneet, seuraavalle puolelle vuodelle myönteistä kehitystä (saldoluku +18)

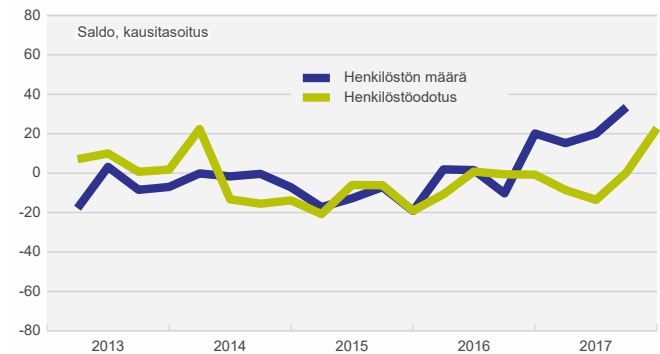
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Puu-teollisuus

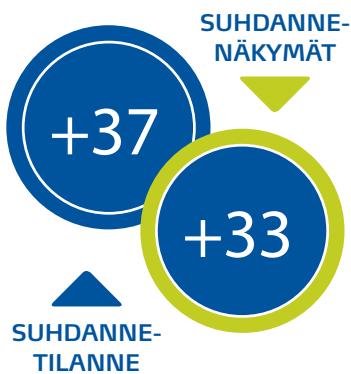
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	22	66	30	14	38	44	29	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	55	-6	6	50	31	24	23	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	67	72	75	79	90	79	83	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-4	-11	-23	-10	-11	-11	19	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	17	5	9	24	13	1	33	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	7	6	5	12	6	-2	1	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	32	-32	-5	29	50	9	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	29	-16	-31	0	13	-15	-3	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	21	52	7	36	61	37	56	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-4	18	12	41	6	2	41	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	51	47	46	40	34	54	57	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	1	6	4	5	1	1	5	
puute kapasiteetista	13	10	15	13	0	32	13	
riittämätön kysyntä	20	29	20	16	16	20	21	
rahoitusvaikeudet	8	6	5	4	7	1	2	
muu este	15	1	11	8	17	0	18	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-31	-45	-68	-51	-31	-20	-4	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	34	-1	-17	23	-17	7	18	

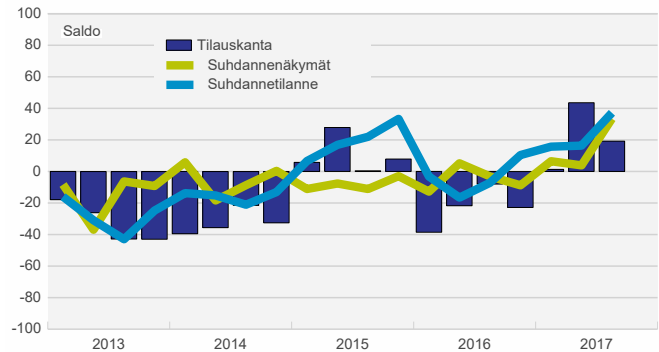

Paperiteollisuus

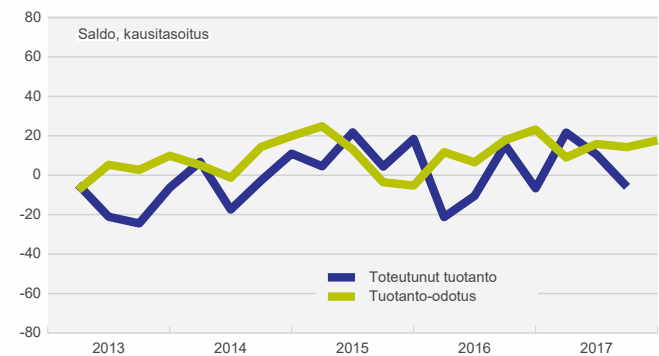
- Suhdannetilannetta kuvataan keskimääräistä paremmaksi
- Tilauskanta jonkin verran yli keskimääräisen
- Uusien tilausten sekä tuotannon määrän arvioidaan kohoavan jonkin verran, ja myös henkilöstöä lisättäisiin hieman
- Kannattavuuden odotetaan olevan edellisvuotta parempi
- Suhdannenäkymät myönteiset: tilanne paranee seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku +33)

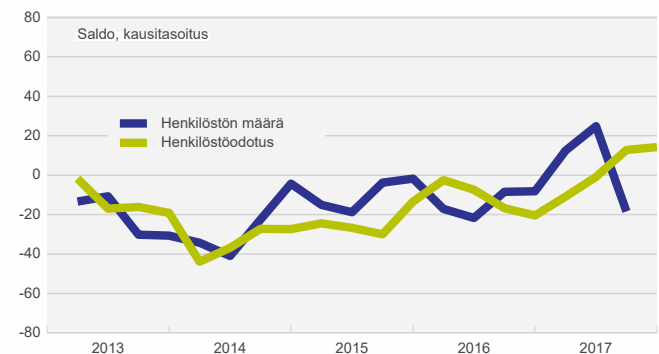
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Paperiteollisuus

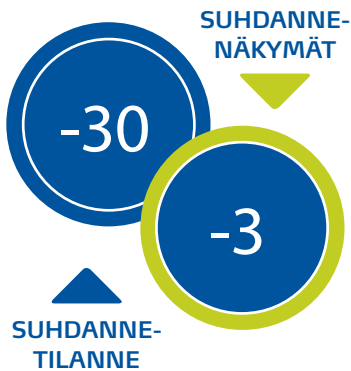
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-6	-20	1	-3	34	0	-16	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	7	-11	31	17	15	-15	27	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	51	66	82	70	88	88	96	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-38	-22	-9	-23	2	44	19	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-28	-26	-8	-15	1	36	14	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	22	30	27	16	44	7	19	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	-5	-23	-15	16	45	-37	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	7	-29	-33	-4	14	0	0	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-5	6	-2	7	38	46	7	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	-21	2	6	4	2	5	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	17	20	32	37	6	19	23	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	0	0	0	1	1	1	1	
puute kapasiteetista	6	4	3	9	5	17	16	
riittämätön kysyntä	9	13	27	25	1	1	5	
rahoitusvaikeudet	0	2	1	2	1	0	0	
muu este	2	2	2	0	0	1	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-3	-17	-8	11	16	16	37	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-13	5	-3	-9	7	4	33	

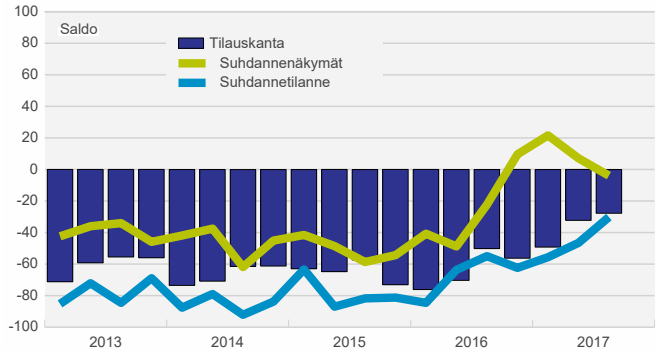

Painaminen

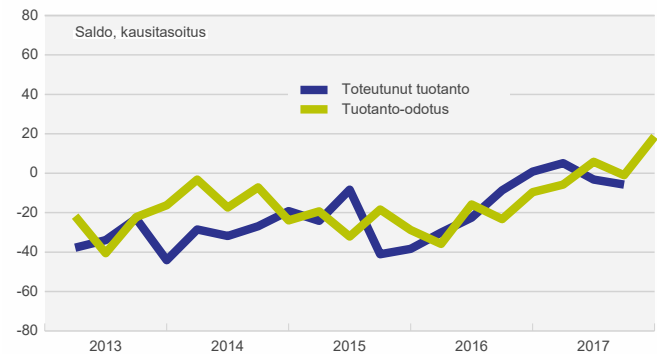
- Suidanteet elpyneet hiljalleen, mutta nykytilanne vielä yleisesti alle keskimääräisen
- Tilauskanta on parantunut vähitellen, mutta se on edelleen normaalia niukempi
- Tuotannon arvioidaan kääntyvän loivaan kasvuun lähikuukausina
- Yleiseen suhdannetilanteeseen ei ennusteta oleellisia muutoksia seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku -3)

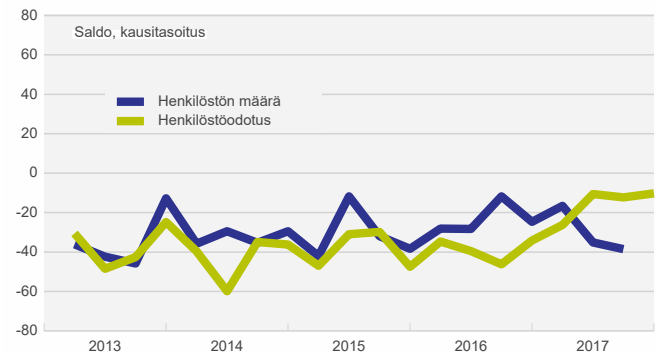
Suidanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

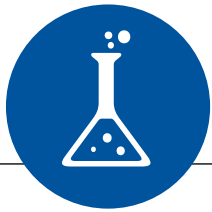

Painaminen

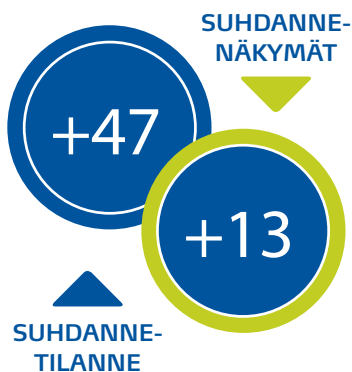
Suidannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-40	-16	1	-6	-2	3	3	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	-8	-30	-1	-17	17	-13	32	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	20	32	40	14	30	59	54	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-76	-71	-50	-56	-49	-33	-28	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-82	-40	-61	-23	-57	-47	-56	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-39	-31	-37	-34	-52	-21	-25	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-30	-18	-6	-38	-15	-27	-29	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-29	-53	-36	-24	3	-22	-13	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-57	-18	-31	35	4	-33	-24	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-50	-19	-53	32	0	-19	-13	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	96	90	87	98	80	78	90	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	9	18	21	19	9	29	24	
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	
riittämätön kysyntä	82	63	70	80	67	56	54	
rahoitusvaikeudet	8	15	19	31	15	13	23	
muu este	8	9	11	0	0	4	7	
Suidannetilanne tällä hetkellä	-85	-64	-54	-63	-56	-46	-30	
Suidannänäkymät lähitulevaisuuteen	-40	-49	-23	10	22	7	-3	

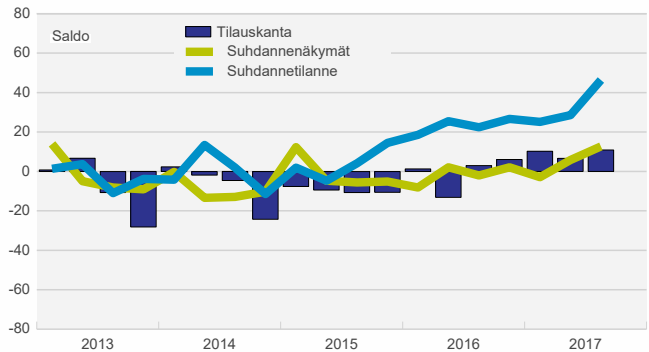

Kemianteollisuus

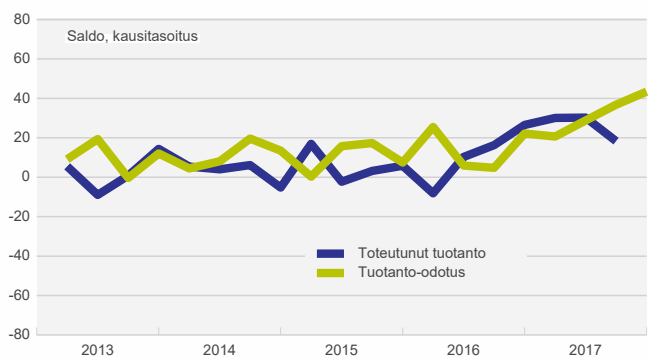
- Suhdanteet ovat vahvistuneet, ja nykytilannetta kuvataan yleisesti normaalia paremmaksi
- Tilauskanta on hieman keskimääräistä suurempi
- Tuotannon odotetaan kasvavan selvästi lähikuukausina, mutta ensi vuoden alussa kasvu olisi loivempaa
- Henkilöstö pysyisi likimain ennallaan, kannattavuus paranisi jonkin verran
- Seuraavalle puolelle vuodelle ennustetaan myönteistä suhdannekehitystä (saldoluku +13)

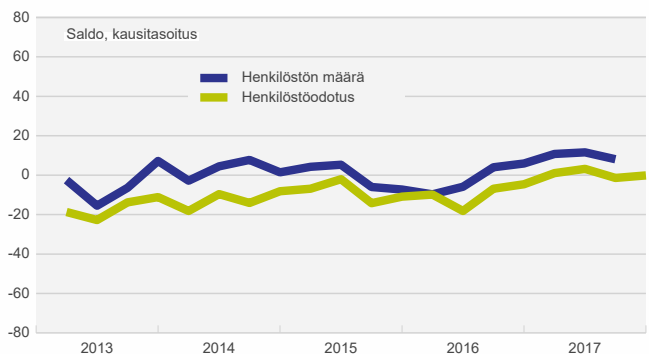
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

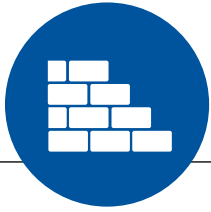

Kemianteollisuus

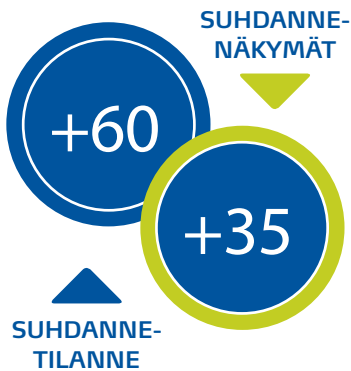
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	4	13	9	19	40	34	10	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	9	-7	21	29	28	22	45	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	68	67	75	74	74	76	79	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	2	-13	3	6	11	6	11	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	0	2	7	7	14	10	20	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	3	6	10	3	-3	-23	-12	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-9	8	1	-7	10	26	5	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-8	-12	-14	3	13	-7	-9	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-4	29	6	42	62	44	64	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	14	20	29	30	33	19	34	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	33	26	25	24	23	20	26	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	3	3	0	2	3	5	3	
puute kapasiteetista	1	6	6	1	2	1	2	
riittämätön kysyntä	28	17	18	21	18	13	19	
rahoitusvaikeudet	1	1	1	1	1	1	1	
muu este	1	0	1	0	0	0	1	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	19	26	23	27	26	28	47	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-8	2	-2	3	-2	6	13	

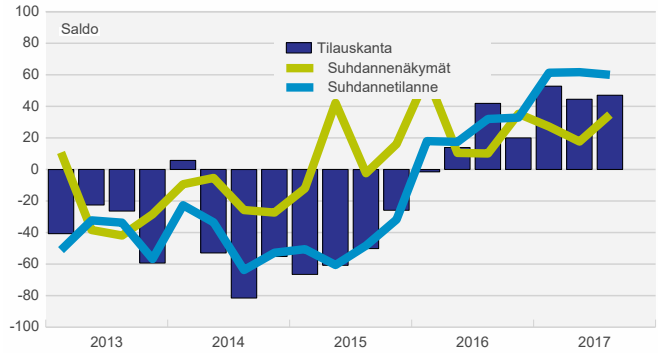

Rakennustuoteteollisuus

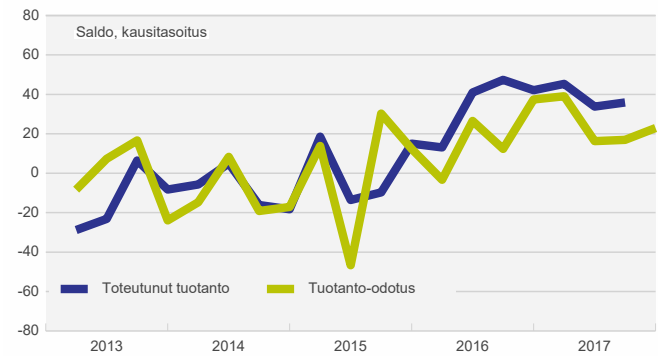
- Suhdannetilanne pysytellyt vahvana (saldoluku lokakuussa +60)
- Tilauskanta yleisesti keskimääräistä suurempi ja tuotanto kasvanut selvästi
- Tuotannon kasvun ennustetaan jatkuvan melko nopeana seuraavan puolen vuoden ajan
- Myös henkilöstöä lisättäisiin ja kannattavuus kohenisi
- Yleiset suhdannenäkymät ovat pysyneet valoisina, saldoluku nyt +35 (heinäkuussa +18)

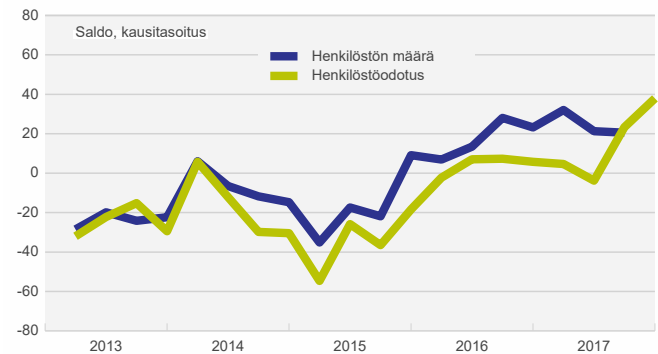
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

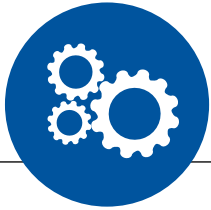

Rakennus- tuote- teollisuus

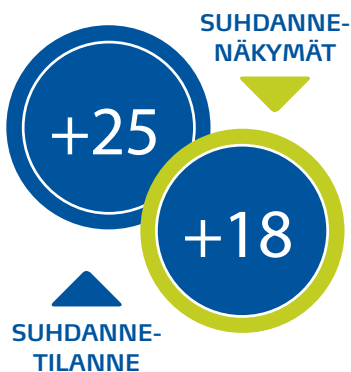
Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	30	61	41	15	62	54	29	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	63	17	27	32	52	16	17	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	71	65	89	87	89	86	92	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-2	14	42	21	52	44	47	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-35	-23	-35	-3	-1	-18	-3	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-22	22	3	9	37	30	21	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	6	39	23	9	32	43	17	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	38	-3	-18	7	24	13	15	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	45	3	27	31	38	10	32	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	16	-8	-2	24	8	-9	30	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	76	68	50	43	56	61	35	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	10	15	26	24	30	28	24	
puute kapasiteetista	17	23	14	8	17	30	12	
riittämätön kysyntä	38	37	21	23	24	16	10	
rahoitusvaikeudet	0	0	1	0	4	0	0	
muu este	22	0	8	4	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	18	17	32	33	61	62	60	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	59	10	10	35	27	18	35	

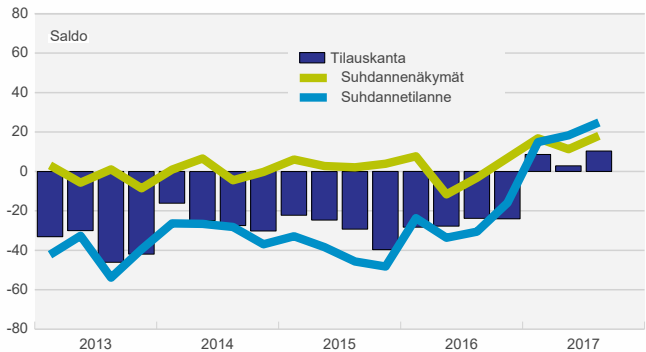

Teknologia-teollisuus

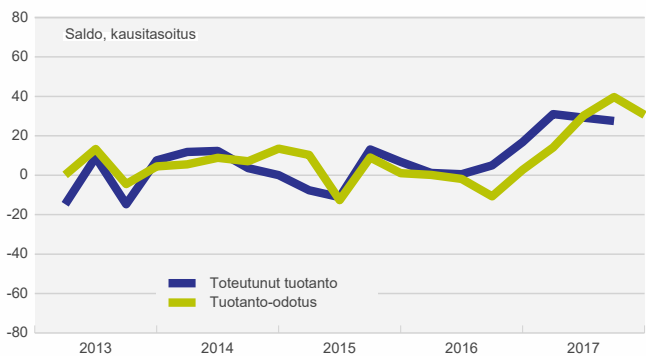
- Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvataan jonkin verran tavanomaista paremmaksi
- Tilauskanta vähän yli keskimääräisen, kapasiteetin käyttöaste korkea
- Tilausten ja tuotannon odotetaan kasvavan melko nopeasti seuraavan puolen vuoden ajan
- Henkilöstön määrä kasvaisi jonkin verran
- Yleiset suhdanneodotukset varsin suotuisat, näkymien saldoluku +18 (heinäkuussa +12)

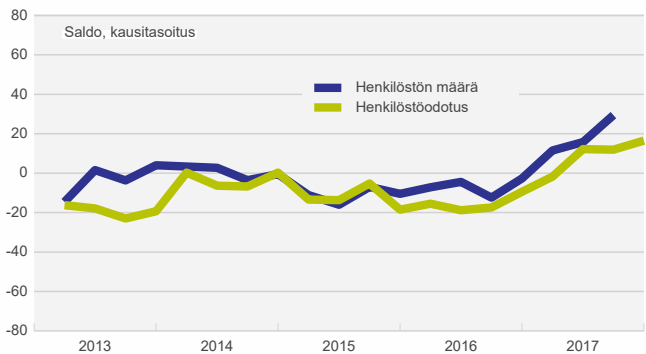
Suhdanteet

Tuotanto ja tuotanto-odotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Teknologia-teollisuus

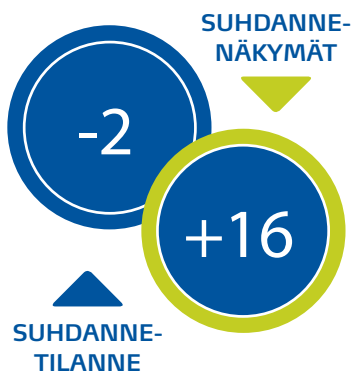
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotannon määrä viimeisen 3 kk:n aikana	3	8	-1	15	33	34	21	
Tuotanto-odotus seuraavalle 3 kk:lle	15	-16	-8	8	47	35	19	
Tuotantokapasiteettia sopivasti/liian vähän (% vastaajista)	51	74	74	76	71	91	89	
Tilauskanta normaaliin verrattuna	-29	-27	-23	-23	9	3	11	
Vientitilauskanta normaaliin verrattuna	-35	-41	-33	-32	-5	-4	-1	
Valmiiden tuotteiden varastot normaaliin verrattuna	-6	3	-6	-9	5	1	4	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-6	5	-18	-12	14	25	24	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-10	-24	-17	0	22	5	11	
Viennin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-3	-16	-9	3	46	-14	11	
Vientiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-3	-1	-7	12	47	2	24	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	32	56	39	51	52	38	46	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	6	8	12	9	16	18	23	
puute kapasiteetista	1	3	4	2	7	8	8	
riittämätön kysyntä	26	29	26	39	33	16	19	
rahoitusvaikeudet	5	4	3	4	3	2	3	
muu este	1	17	4	2	1	2	1	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-24	-34	-31	-16	14	18	25	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	7	-12	-4	7	16	12	18	

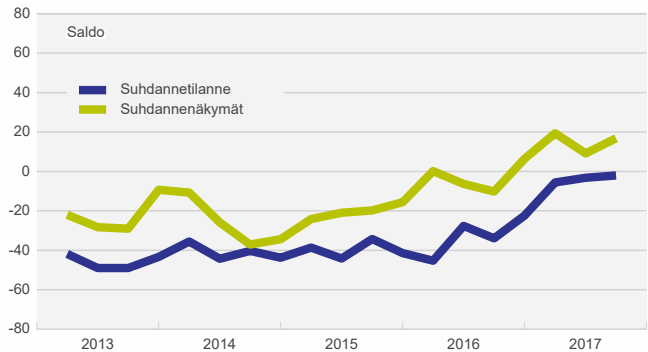

Kauppa

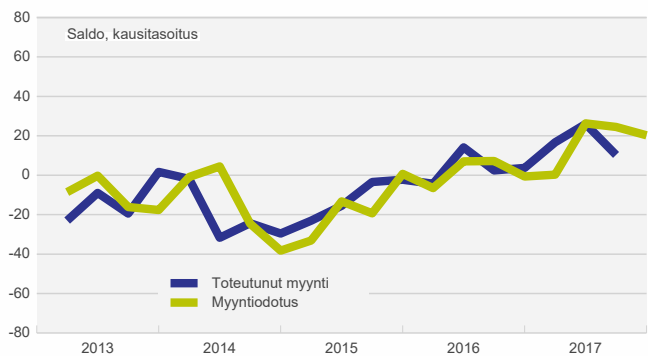
- Suhdannetilanne pysynyt viime kuukaudet liki ennallaan keskimääräisellä tasolla
- Myynnin määrä on kasvanut jonkin verran
- Loppuvuonna ja ensi vuoden alussa myynnin ennustetaan kasvavan kohtalaisesti
- Henkilöstön määrä pysyisi lähestulkoon ennallaan
- Yleisen suhdannetilanteen ennustetaan paranevan hieman (saldoluku +16)

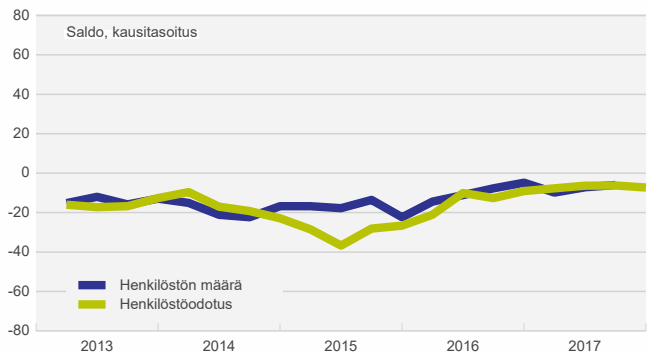
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Kauppa

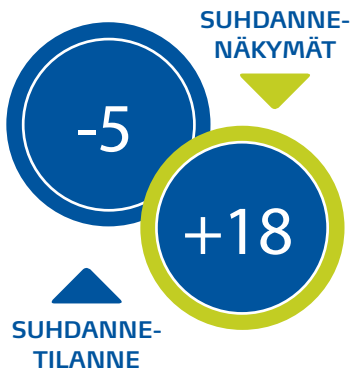
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myynnin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-5	14	2	4	16	26	10	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	8	8	-1	0	26	24	20	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	-5	-9	-9	-12	0	-7	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	3	-21	-12	-7	8	-15	-10	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	56	50	55	48	43	35	57	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	7	13	6	4	10	5	16	
puute kapasiteetista	1	2	2	2	1	1	2	
riittämätön kysyntä	48	41	45	37	36	28	34	
rahoitusvaikeudet	3	2	4	2	3	2	4	
muu este	6	3	5	13	7	2	6	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-45	-28	-34	-22	-6	-3	-2	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	0	-7	-10	6	20	10	16	

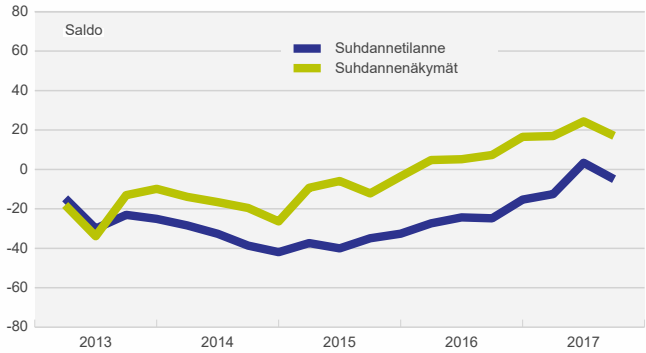

Matkailu- ja ravintolapalvelut

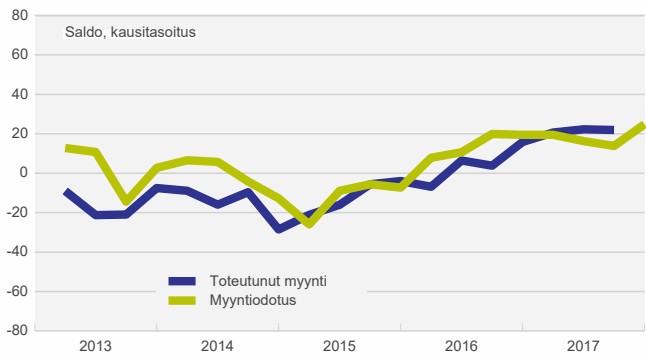
- Suhdannetilanne pysynyt lähellä keskimääristä
- Myynnin määrä on kasvanut kohtalaisesti, ja samanlaisen vauhdin odotetaan jatkuvan loppuvuoden
- Henkilöstön ennustetaan kasvavan hieman
- Yleisen suhdannekuvan arvioidaan kohenevan jonkin verran (näkymien saldoluku +18)

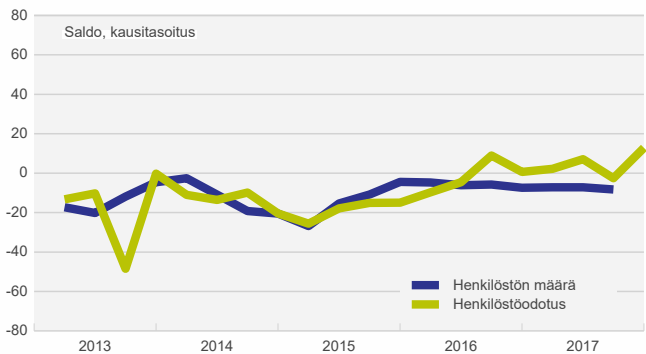
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

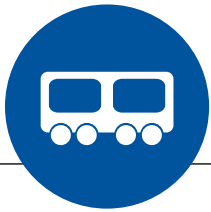

Matkailu- ja ravintola-palvelut

Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

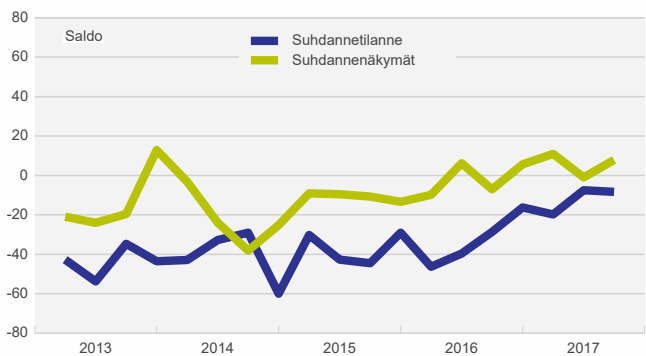
	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	9	8	24	11	27	25	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	15	21	18	12	20	14	25	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	4	-7	-7	-12	2	-10	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	7	-5	-6	22	-3	7	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	57	65	61	55	51	59	68	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	14	21	17	19	20	25	
puute kapasiteetista	1	3	2	4	3	4	6	
riittämätön kysyntä	52	52	45	41	34	41	44	
rahoitusvaikeudet	3	3	3	2	2	2	0	
muu este	3	4	3	2	1	1	1	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-27	-25	-25	-15	-12	3	-5	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	5	5	7	16	16	25	18	

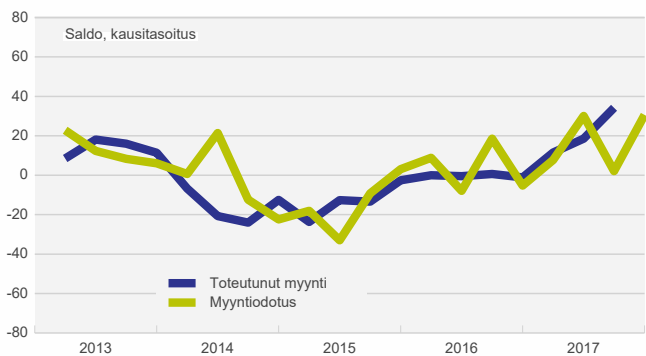
Liikenne

- Suhdanteet pysyneet vakaina, tilanne hieman alle keskimääräisen
- Myynnin ennustetaan kasvavan kohtalaisesti loppuvuonna, mutta ensi vuoden alussa kasvu olisi loivempaa
- Henkilöstön määrä voisi laskea hieman
- Seuraavan puolen vuoden aikana yleinen suhdannetilanne parantuisi aavistuksen (saldoluku +8)

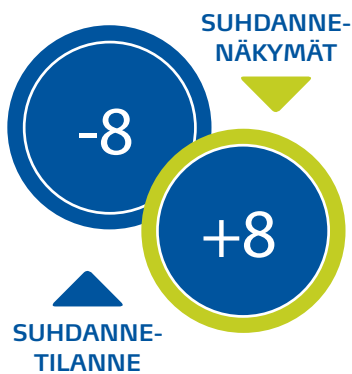
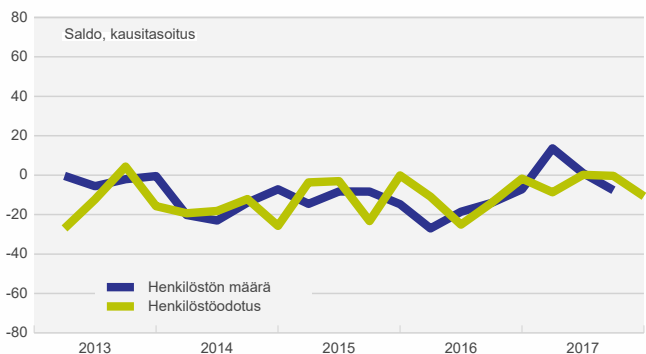
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Liikenne

Suhdantietiedustelun päätuloksia, saldo

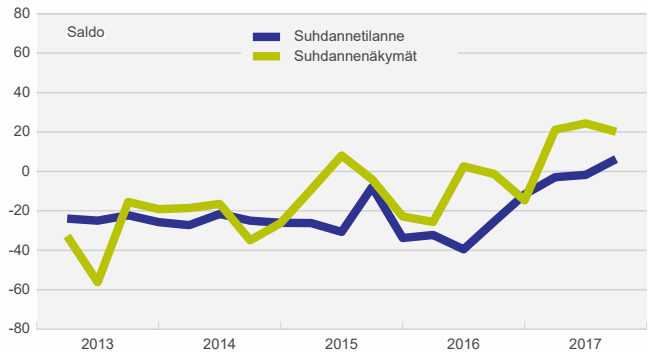
	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-10	4	-1	2	2	22	34	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	-5	17	-4	0	33	1	32	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-30	-11	-13	-14	11	8	-7	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-16	-12	-2	-18	5	2	-9	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	53	50	55	41	44	36	51	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	2	6	7	7	12	13	22	
puute kapasiteetista	0	4	2	1	1	3	4	
riittämätön kysyntä	44	28	46	32	33	21	26	
rahoitusvaikeudet	8	8	8	13	5	11	7	
muu este	4	4	2	1	0	0	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-46	-40	-29	-16	-20	-8	-8	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-9	6	-7	6	11	-1	8	

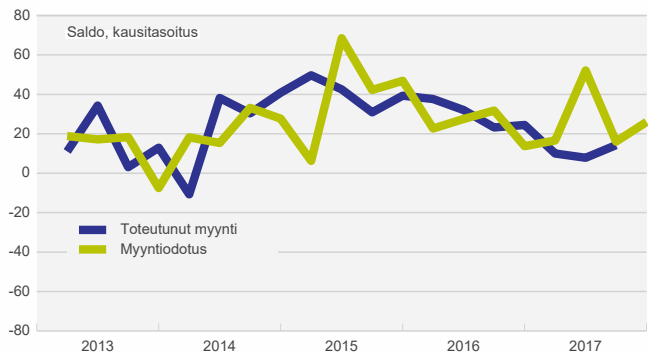
Rahoitus ja vakuutus

- Suhdannetilanne vahvistunut hieman yli keskimääräiseksi
- Myynnin kasvu jatkunut melko tasaisena
- Lähikuukausille ennustetaan kohtalaista kasvua myyntiin
- Henkilöstömäärien odotetaan pysyvän vakaina
- Yleisiä suhdannenäkymiä kuvataan pääosin positiivisiksi (saldoluku +21)

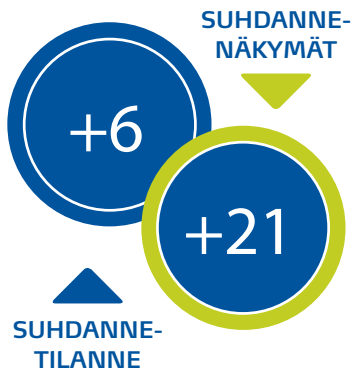
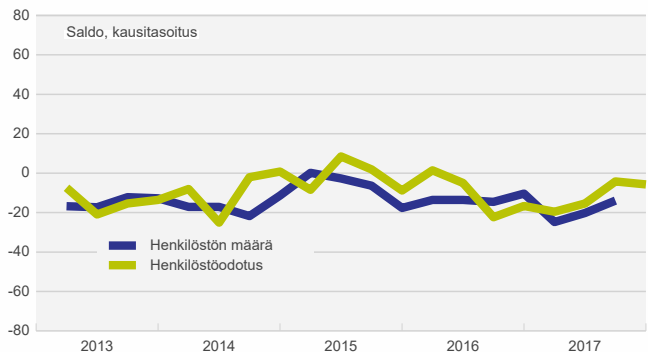
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Rahoitus ja vakuutus

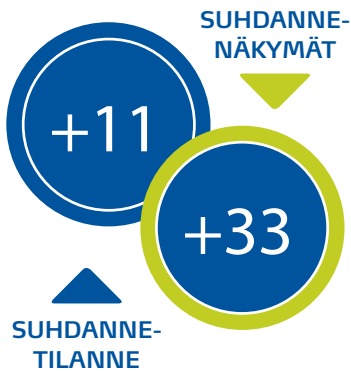
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	37	32	24	25	10	8	15	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	28	32	13	16	52	16	26	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-16	-8	-15	-11	-29	-16	-13	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-1	-23	-21	-16	-9	-7	-10	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	47	38	35	30	31	36	29	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	12	14	5	3	11	3	12	
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	
riittämätön kysyntä	32	26	18	25	19	20	15	
rahoitusvaikeudet	0	0	0	2	1	0	0	
muu este	3	3	12	3	0	13	2	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-32	-39	-26	-12	-3	-2	6	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	-25	3	-2	-15	22	25	21	

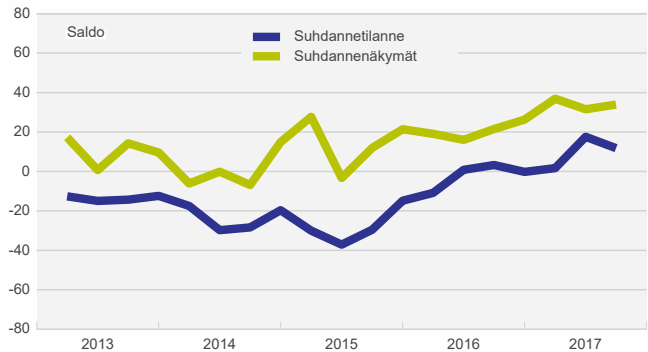

Tieto- ja viestintäpalvelut

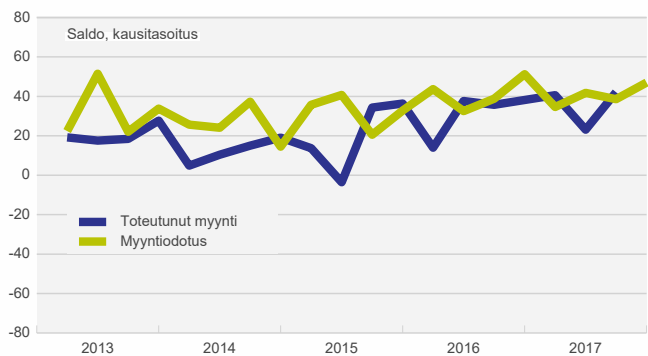
- Suhdannetilanne keskimääräistä vahvempi, mutta viime kuukausina sen ei kuvata parantuneen lisää
- Myynti kuitenkin kasvanut laajalti, ja varsin vahvan kasvun ennustetaan jatkuvan seuraavan puolen vuoden ajan
- Myös kannattavuuden ennustetaan paranevan edellisvuoteen verrattuna
- Rekrytointivaikeuksia jo 38 %:lla yrityksistä
- Suhdannenäkymät seuraavalle puolelle vuodelle yleisesti myönteiset (saldoluku +33)

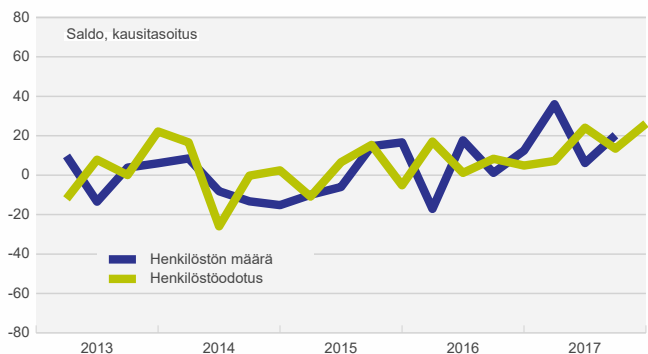
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tieto- ja viestintäpalvelut

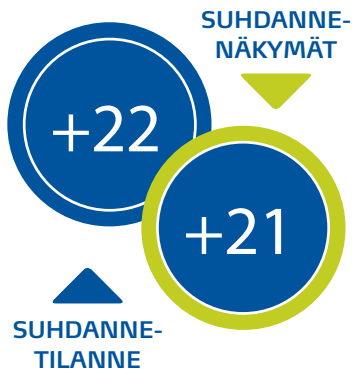
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	13	38	35	39	41	23	42	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	33	38	52	34	41	39	47	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	-15	20	5	14	38	12	22	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	-2	14	5	14	20	18	25	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	62	35	49	55	58	33	56	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	10	11	20	29	34	18	38	
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	0	
riittämätön kysyntä	52	21	19	24	22	14	20	
rahoitusvaikeudet	3	6	1	2	2	2	4	
muu este	2	0	13	0	3	3	0	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-11	1	3	-1	1	17	11	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	19	16	21	27	37	31	33	

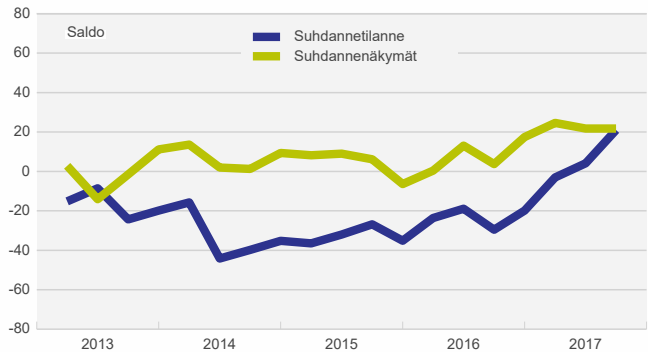

Kiinteistöpalvelut

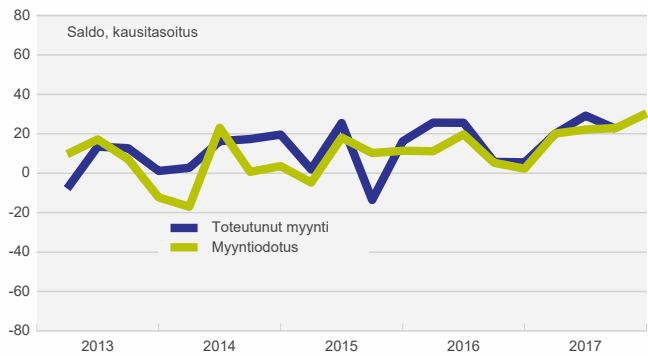
- Suhdanteet jatkaneet nousussa; tämänhetkinen tilanne jonkin verran yli keskimääräisen
- Myynnin arvioidaan jatkavan tasaisessa kasvussa
- Myös henkilöstöä lisättäisiin jonkin verran - rekrytointivaikeudet yleistyneet
- Yleisiä suhdannenäkymiä kuvataan myönteisiksi (saldoluku +21): tilanne paranee seuraavan puolen vuoden aikana

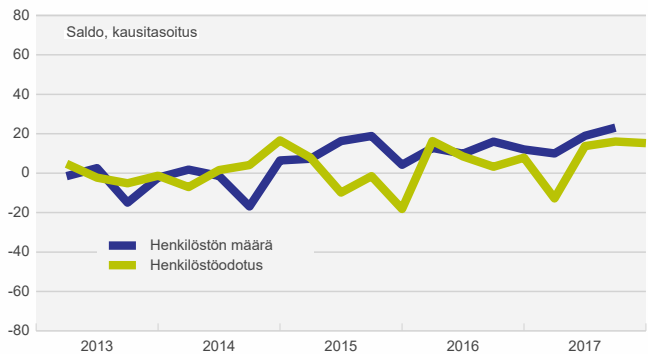
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

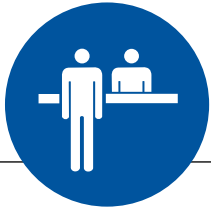

Kiinteistö- palvelut

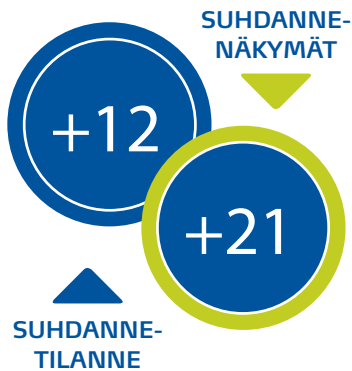
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	26	26	5	6	21	30	23	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	20	6	2	21	23	22	30	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	25	6	1	11	35	16	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	20	-2	3	-15	26	11	10	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	57	30	46	44	34	43	55	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	30	24	27	20	27	39	42	
puute kapasiteetista	0	0	0	0	0	0	3	
riittämätön kysyntä	22	7	21	23	6	4	3	
rahoitusvaikeudet	4	0	0	0	0	5	4	
muu este	3	2	10	4	0	0	4	
Suhdanne-tilanne tällä hetkellä	-23	-18	-30	-19	-3	4	22	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	0	13	4	17	25	22	21	

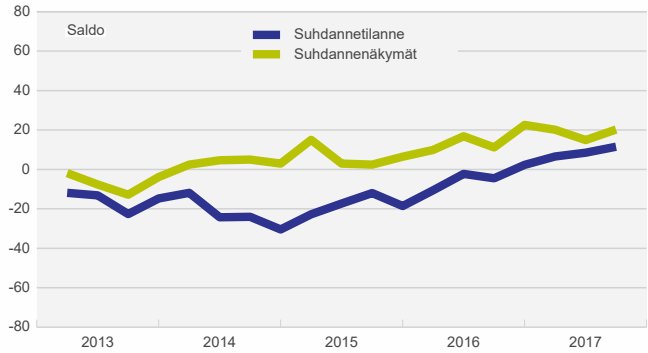

Muut palvelut

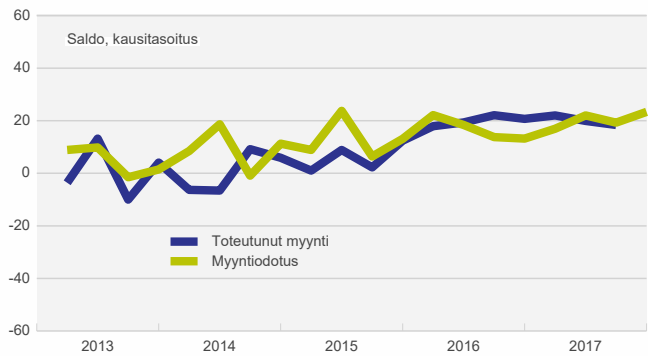
- **Suhdanteet parantuneet loivasti – tämänhetkinen tilanne jo jonkin verran keskimääräistä parempi**
- **Myyntin kasvun ennustetaan jatkuvan tasaisena lähikuukausina**
- **Henkilöstön määrä kasvaisi melko nopeasti**
- **Yleiset suhdanneodotukset positiiviset, ja tilanteen ennustetaan paranevan seuraavan puolen vuoden aikana (saldoluku +21)**

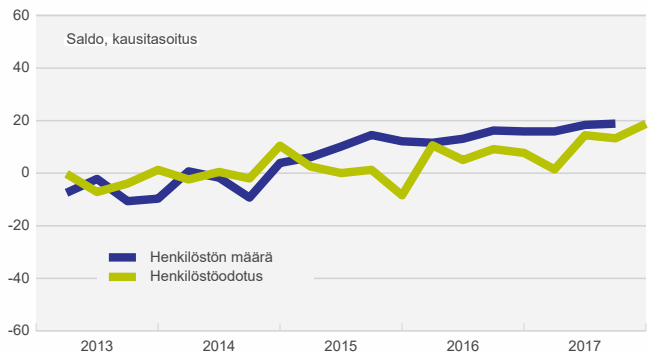
Suhdanteet

Myynti ja myyntiodotus

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Muut palvelut

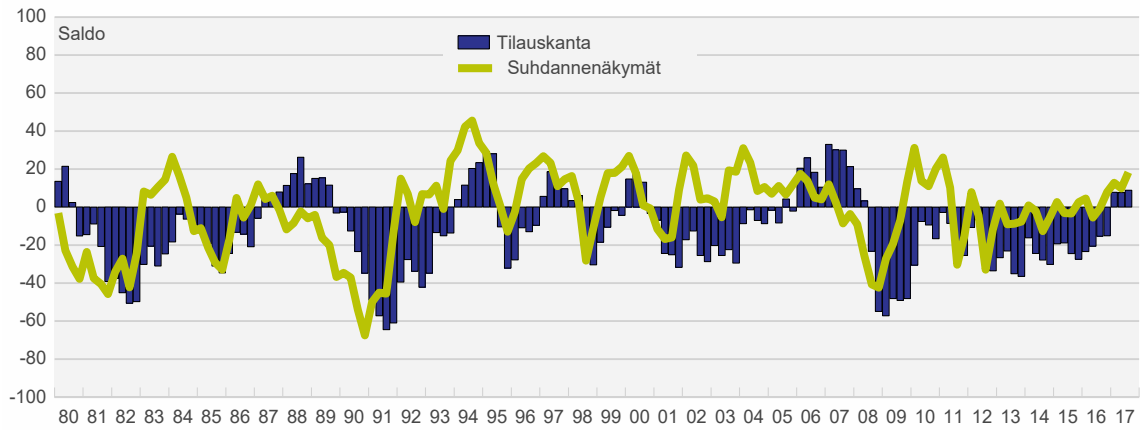
Suhdannetiedustelun päätuloksia, saldo

	2016				2017			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Myyntin määrä viimeisen 3 kk:n aikana	17	19	22	20	22	20	19	
Myyntiodotus seuraavalle 3 kk:lle	19	14	14	17	22	19	24	
Henkilökunnan määrä viimeisen 3 kk:n aikana	14	24	8	11	18	29	11	
Henkilökuntaodotus seuraavalle 3 kk:lle	12	7	5	0	20	10	17	
Tuotannon / myynnin kasvun esteitä kaikkiaan	54	60	47	50	49	42	60	
Esteenä ammattityövoiman puute (% vastaajista)	23	33	21	28	30	26	34	
puute kapasiteetista	1	0	1	1	1	1	3	
riittämätön kysyntä	29	25	24	21	15	13	20	
rahoitusvaikeudet	3	7	4	2	2	3	4	
muu este	4	2	5	5	3	4	6	
Suhdannetilanne tällä hetkellä	-10	-3	-4	3	7	8	12	
Suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen	9	17	11	23	21	15	21	

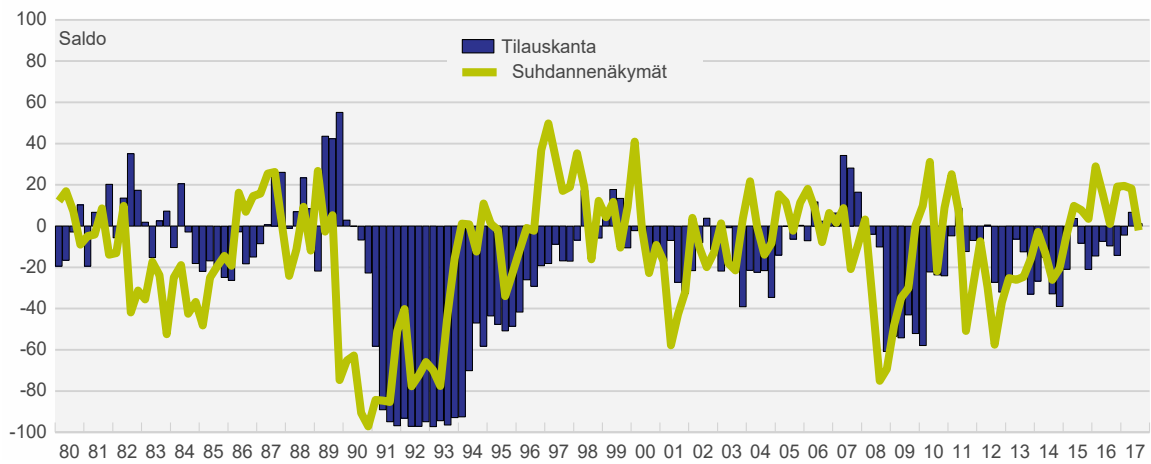

Pitkiä aikasarjoja

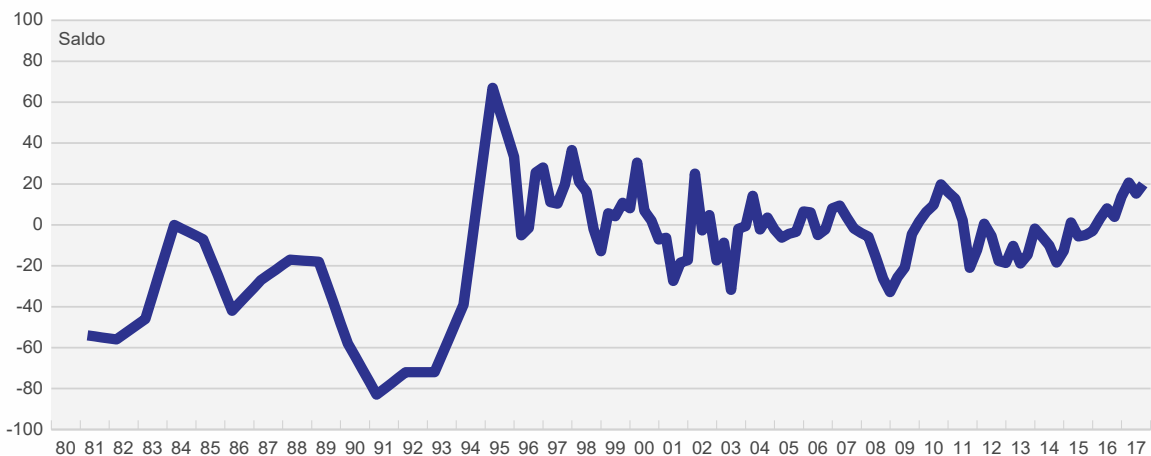
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

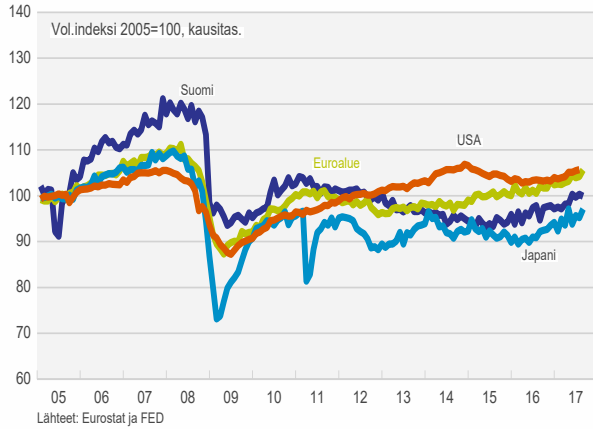
Palvelujen suhdannenäkymät

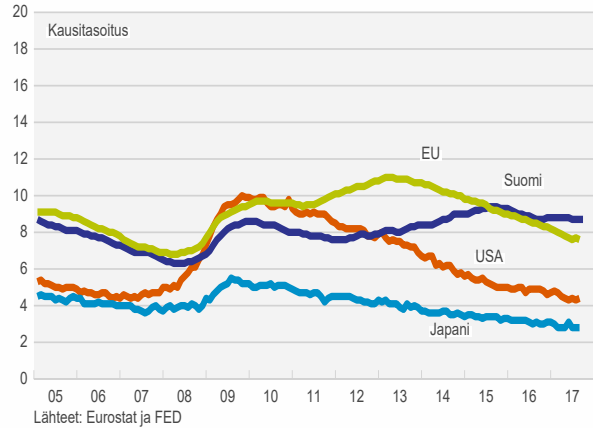

Taustatietoa taloudesta

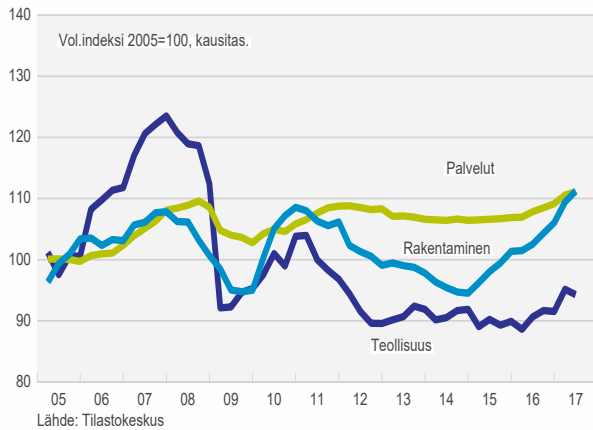
Teollisuustuotannon kehitys

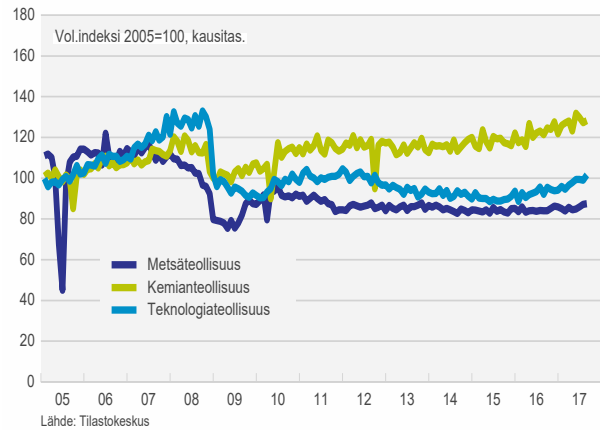
Työttömyysaste, %

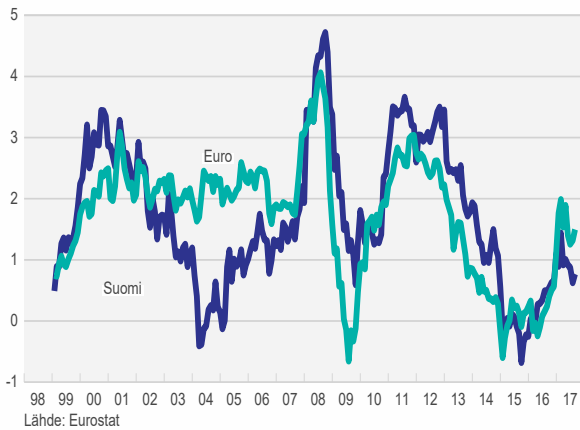
Kokonaistuotanto pääelinkeinoittain

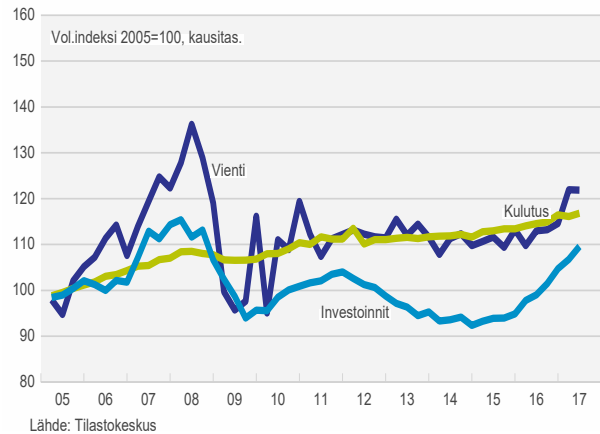
Teollisuustuotanto päätoimialoittain

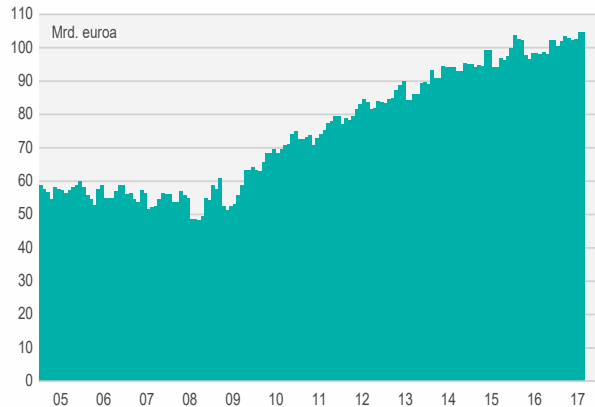
Inflaatio

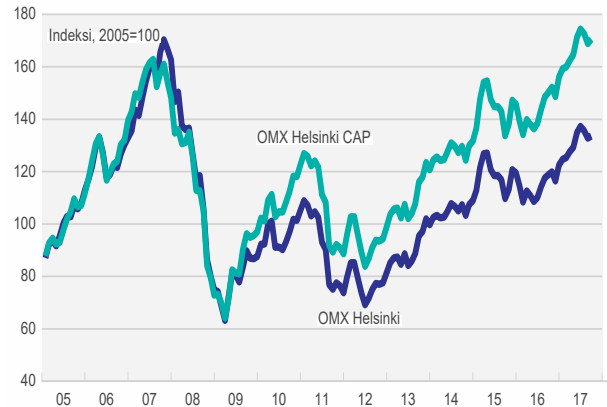
Kysynnän päätekijät

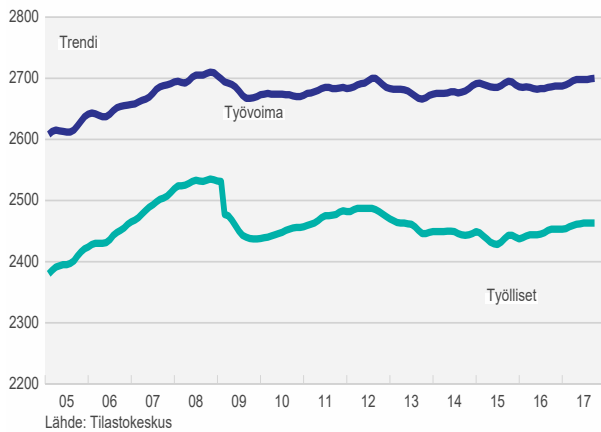
Valtionvelka

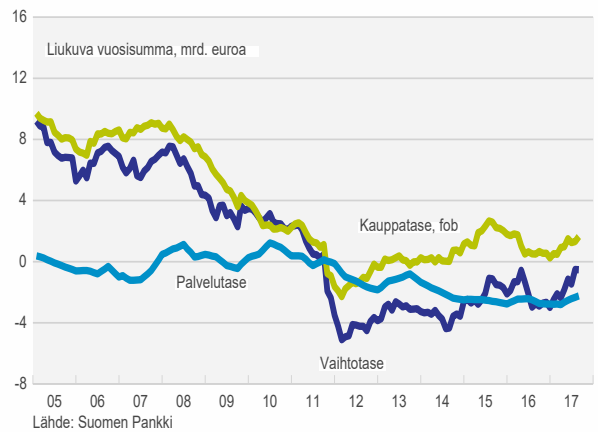
Pörssikurseja

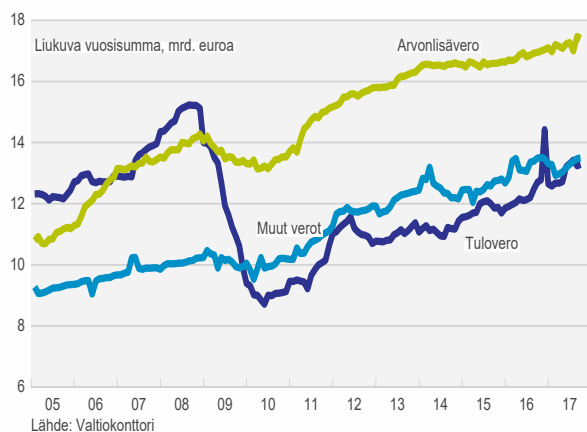
Työvoiman kysyntä ja tarjonta

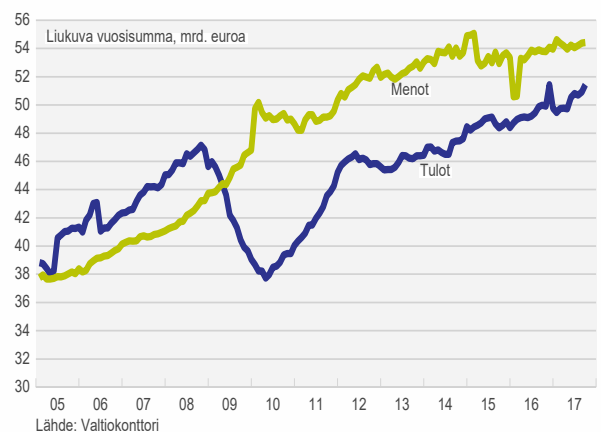
Ulkomaankaupan taseet

Valtion tulovero, ALV ja muut verot

Valtiontalouden tulot ja menot

Suhdannotiedustelumenetelmä

EK:n Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliitto EK tekee kuukausittain suhdannotiedusteluja koko suomalaiselle elinkeinoelämälle.

Neljä kertaa vuodessa tehdään laajempi tiedustelu, jonka tuloksista julkistetaan **Suhdannebarometri**-julkaisu. Lisäksi kuukausittain julkaistaan suppeampi luottamusindikaattoritiedote.

Teollisuuden suhdannotiedusteluja on tehty Suomessa vuodesta 1966 alkaen. Palvelualoilla ensimmäiset tiedustelut on aloitettu 1980-luvun lopulla, mutta merkittävämpi laajennus tapahtui vasta 2000-luvun puolivälissä.

Tässä julkaisussa on esitetty EK:n uusimman suhdannotiedustelun tulokset koko yksityiseltä sektorilta. Tiedustelu on tehty **lokakuussa 2017**. Siihen on vastannut **1 270 yritystä**, jotka työllistävät Suomessa runsaat **260 000 henkilöä**.

Elokuussa 2010 julkaistavasta tiedustelusta lähtien vastaajayritysten luokittelumiseksi toimialoille on käytetty uutta TOL 2008 -luokitusta. Muutoksen vaikutus Suhdannebarometrin tuloksiin on kuitenkin varsin pieni. Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiedoista on PT:n suhdannotiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EK:n Suhdannebarometri on **osa Euroopan komission suhdannetiedustelujärjestelmää**. Järjestelmään osallistuvat organisaatiot tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa, ja Euroopan komissio osallistuu jäsenmaissa tehtävien tiedustelujen rahoitukseen. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Yleistä suhdannotiedusteluista

Suhdannotiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännekohtia. Tyypillisesti suhdannotiedustelujen kysymyksillä voidaan kartoittaa taluskehitystä noin puoli vuotta eteenpäin.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyse-lyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Tulokset painotetaan yrityskoolla

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Useimmat suuret yritykset vastaavat tiedusteluun toimipaikoittain tai tuotannonaloittain, ei konsernitasona.

Toimialoittaiset vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. **saldolukuina**. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 % pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30 - 20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10)
00131 Helsinki
Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299
www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

ISSN 0783-3350

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 040 570 7860
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 040 551 8136
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2017

